

43493

2. Kark
43493

MORAVSKÉ VÝVODY ERBOVNÍ.

NAPSAL

V. HOUDEK.

pt

V BRNĚ 1917.

NÁKLADEM MUSEJNÍHO SPOLKU V BRNĚ. — TISKEM AKC. MOR. KNIHTISKÁRNÝ.

43

MORAVSKÉ VÝVODY ERBOVNÍ.

NAPSAL

V. HOUDEK.

Cena 2 K.

V BRNĚ 1917.

NÁKLADEM MUSEJNÍHO SPOLKU V BRNĚ. — TISKEM AKCIOVÉ MOR. KNIHTISKÁRNY

Krátce před svou smrtí odevzdal mi pan vicepresident V. Houdek rukopis svého pojednání o Moravských vývodech erbovních se žádostí, abych jej vydal tiskem. Když pak musejní spolek v Brně slíbil, že spisek vydá svým nákladem, zdálo se, že za několik měsíců alespoň bude práce hotova; než nejvýš nepříznivý čas, nedostatek sil v tiskárně, nával nutných a nutnějších prací, ale hlavně smrt pana vicepresidenta ještě za tisku prvního archu zaviniily, že vydání se poněkud opozdilo.

Práce páně Houdkova má býti doplňkem Sedláčkova spisu „Pýcha urozenosti a vývody u starých Čechův a Moravanův“, a zároveň ukázkou, na jakých důkladných základech bude spočívat dílo, jehož část toužil zemědělsky zpracovati. Mním totiž „Náhrobky moravské od nejstarších dob do začátku XIX. stol.“ Když jsem si byl umínil asi před 7 lety popsati náhrobky celé Moravy a radil jsem se proto s p. V. Houdkem, slíbil mi též nejprv napomáhati svými zkušenostmi, radou a poznámkami, pak ale na mou žádost převzal sepsání celé části — olomoucké arcidiecése. Avšak nebylo mu dopřáno dočkati se dokončení naší společné práce; mnoho v jeho rukopisu se musí dokončiti a něco upravit. Než památka v díle zůstává zaznamenána zlatým písmem.

V. Houdek narodil se 27. července 1856 v Náměšti u Olomouce. Po studiích na českém gymnasiu v Olomouci a pražské universitě věnoval se politické službě, v níž postoupil až za náměstka moravského místodržitele. Pro nemoc, jež se objevila u něho, byl dán od 1. prosince 1915 na trvalý odpočinek. Avšak již 1. června 1916 skončil v zátíši ve svém rodišti; pohřeb konal se za účasti celého okolí.

Ve všech menších sice, ale četných literárních pracích zemědělského jeví se svědomitá poctivost, pravá snaha po pravdě, velká skromnost, příkladná objektivnost, jemný cit; ve svých

kritikách povzbuzoval, upozorňoval, nesnižoval a nezašlapoval, uznával a obhajoval, odpouštěl, ale též, bylo-li třeba, přátelsky napomínal a radil.

Posmrtným tímto vydáním poslední práce páně Houdkovy nechť ožije památka na něho, a ukáže se zároveň úcta a vděčnost moravské naší vlasti, kterou zemřelý tak vřele miloval.

V Budišově dne 27. července 1917.

Aug. Kratochvíl.

ÚVOD.

Vsouboru pomocných nauk historických jsou z nejzajímavějších kapitol t. zv. vývody. Pro odborníky genealogické a heraldické jest zajisté lákavým úkolem řešiti záhady psané písmem heraldickým, které vybízí k prozkumu bezmála jako neznámá písma vyhynulých národův. Vývody jsou předchůdcové matrik. Počínají se u nás vyskytovat ke konci století XV. a přestávají kolem polovice XVII. věku. Dávají ovšem potomkům zprávu jenom o vyvolené, privilegované třídě společnosti, o roděch, jejichž zakladatelé se před věky vyšinuli nad úroveň obecného poddaného tehdy lidu; o representantech tehdejší veřejné společnosti, o šlechtě, která měla výsadu užívati rodových znaků, pro něž zároveň se sociálním řádem od sousedních národů převzatým přijat byl u nás i cizí název „erby“. Když se pak cizí tato instituce v národě vžila a dále vyvíjela, vytvořilo se pro ni do jisté míry i domácí názvosloví, jak o tom svědčí zejména též slovo „vývod“ („vejvod“).

První u nás psal o vývodech Martin Kolář ve své Českomoravské Heraldice (str. 111 n.), jejíž první díl (část všeobecná) vyšel péčí Aug. Sedláčka r. 1902. Přední tento genealog český vydal nyní o téže otázce zajímavou monografii „Pýcha urozenosti a vývody u starých Čechův a Moravanův“,¹ v níž po povšechných úvahách jsou vypočteny a na základě obsáhlých genealogických vědomostí autorových dle možnosti také vyloženy vývody jemu z Čech, Moravy a Slezska známé.

Toto pole leželo však na Moravě dosud bezmála úplně úhorem. Za svých potulek po Moravě, sbíraje látku pro souborný spis o starých moravských náhrobcích, seznámenal jsem

¹ V Praze 1914 Věstník Král. č. Spol. Nauk tř. filos.-histor.-jazykozpytné. Pojednání 3. Str. 111. 8°.

značné množství moravských vývodův erbovních; ukázalo se, že počet jejich na Moravě jest mnohem větší než ve spise Sedláčkově vypočteno. Ač mně dosud nebylo možno, jak jsem si toužebně přál, rozšířiti své výzkumy i na Opavsko, jež druhdy bylo částí Moravy a jehož šlechta nesčetnými svazky příbuzenskými byla spojena s rody na dnešní Moravě kdysi usedlými, mám přece za to, že nasbírané dosud vývody třebaš jen z dnešního území moravského o sobě a prozatím, než mně poměry umožní, provéstí studium to i na Slezsku, přijdou vhod pracovníkům v oboru českomoravské genealogie a heraldiky.

Slovo ‚vývod‘ vyskytuje se, pokud mně známo, na dvou náhrobních kamenech moravských. Jest to předně náhrobek paní Aliny Podstatské z Prusinovic, zemřelé 1572 v Křižanově,¹ na němž není jiného reliéfu kromě erbu Podstatských z Prusinovic (parohy) s nápisem na stuze: ‚Weywod Vrozenich Panuow Podstatských Zprus[inow]icz‘. Druhý jest náhrobek Petra z Bukůvky († 1571) v Moravičanech, na jehož horní obrubě jest vytesáno: WEYWOD PETRA Z BVKVWKY a kolem postavy nebožtíkovy ve čtyřech rozích čtyry erby. Mimo to čte se slovo ‚vejvod‘ šestkrát na římsách arkádového dvora zámku v Ivanovicích na Hané nad množstvím erbů, pokrývajících zdi nádvoří.²

‚Vývoden‘ znázorňuje se pomocí erbů, z kterých rodů — po meči a po přeslici — určitá osoba šlechtická se ‚vyvozuje‘. Vývody jsou buď psané nebo malované nebo — a to nejčastěji — na kamenech vytesané. Budeme se zabývati nejprve těmito.

Nejčastěji vyskytují se na náhrobních kamenech vývody čtyrerbovní tím způsobem, že čtyry erby umístěny jsou ve čtyřech rozích čili koutech kamene, odkudž se jim také říká ‚čtyrkoutní‘.³ Avšak jsou vývody i pěti-, šesti-, osmi-, ano i šestnátierbovní, a zase naopak též jen se třemi nebo dokonce jen se dvěma erby. Na Moravě jsou na náhrobcích pravidlem vývody čtyrerbovní, výjimkou pak dvou-, tří-, pěti- a šestierbovní; kdežto vývodů s větším počtem erbů na Moravě, pokud mně

¹ Vyobrazen u A. Kratochvíla, Velkomeziříčský okres (Brno 1907) 240. (Vlastivěda moravská. Místopis.)

² Mnohokrát lze je čísti v Paprockého Zrcadle markrabství Moravského.

³ Mluvíti však o pěti-, šesti- atd. ‚koutních‘ vývodech nezdá se mi případným, protože aspoň náhrobní kameny mají vesměs přece jen čtyry kouty (rohy).

známo, na náhrobnících vůbec není. Kromě náhrobků pak jen po skrovnu.

Na čtyřerbovních náhrobních kamenech bývají erby zpravidla uspořádány tím způsobem, že na prvním místě, t. j. nahoře vpravo (heraldicky, tedy se stanoviska štítonoše, nikoli pozorovatele) jest erb otce nebožtíkova, tedy zároveň vlastní erb nebožtíkův; na druhém t. j. nahoře v levo, erb matčin, na třetím místě, t. j. dole vpravo, erb báby nebožtíkovy po otci a na čtvrtém místě, t. j. dole vlevo, erb báby nebožtíkovy po matce.¹ Tu a tam najde se takový vývod s některými štítky prázdnými; tam patrně kameník neznal erbu příslušných předků. Sedláček v uvedeném spise vysvětluje prázdné štítky na kamenech tím, že byly připraveny k pomalování; jest to dosti pravděpodobno, ačkoli mne není znám z Moravy ani jediný náhrobek, na němž by byl vedle erbů tesaných některý erb na zevním štítku malovaný.

Nebožtíci mužští, je-li podoba jejich na kameni vytesána, obyčejně drží za horní okraj podlouhlý, na zemi postavený štít se svým vlastním erbem, který se velmi často opakuje na štítku v horním pravém rohu kamene. V takových případech, ač je tu celkem pět štítů, nelze mluvit o vývodu pětierbovním ve vlastním slova smyslu, ježto jsou tu jen čtyři *různé* erby — leč bychom (což jest ostatně dosti pravděpodobno) erb na velkém štítu neb uprostřed náhrobku přisoudili výhradně nebožtíkovi, kdežto týž erb v pravém horním koutě se opakující nebožtíkovu otci.

Na náhrobnících nedospělých dětí bývají vytesány toliko erby rodičů samých, napřed (vpravo) otce, vlevo matky. O dvojerbovním vývodu však nelze mluvit, když na náhrobku dospělé osoby jest kromě jejího erbu jenom ještě erb manželčin, po případě manželův. Takové dvojice erbů manželských jsou:

1. na náhrobku Vladislava Meziříčského z Lomnice a Eleny Krínecké z Ronova, nyní v mor. museu v Brně: Křídlo pánů z Lomnice a dvě ostrve Kríneckých z Ronova;

2. v Drahanovicích na náhrobku Jana Drahanovského ze Stvolové erb jeho vlastní (kamzík) a erb jeho manželky N. ze Zástřizl (lilie);

¹ Sedláček, Pýcha urozenosti, 23 rozeznává neméně než 15 druhů vývodů; na Moravě však vyskytují se jen některé z nich, jakož bude uvedeno dále.

3. v Mor. Třebové na společném náhrobku Jiřího Muňky v Evančic a jeho manželky Evy Čizvicovny erb jeho (příčné břevno šachované) a její (pták provázený hvězdou);

4. v Ježově (u Kyjova) na společném náhrobku Jana ze Zástřizl a na Moštěnicí a jeho manželky Anny Ryšanky z Modřic erb manžela (Zástřizlovská lilie) a manželky (dva příčné pásy provázené třemi růžemi);

5. v Cholině (u Litovle) na společném náhrobníku Bernarta Zoubka ze Zdětína a manželky Elišky Drahanovské ze Stvolové erb jeho (dvě ruce obrněné) a její (kamzik);

6. na náhrobku Buriana Osovského z Doubravice v Třebíči erb jeho (odřivous) a manželky jeho Elišky Bítovské z Lichtenburka (dvě ostrve);

7. tytéž dva erby jsou na náhrobku právě jmenované Elišky Bítovské tamže;

8. na náhrobku Bohunky z Žerotína, rovněž v Třebíči, erb její (lev) a jejího manžela Smila Osovského z Doubravice (odřivous);¹

9. v Náměšti u Olomouce na náhrobníku Marie Majdaleny z Deblína roz. z Hofu, erby její a jejího manžela Maxe Frant. z Deblína;

10. tamže na společném náhrobníku Jana Kaltschmidta bar. z Eisenberka a jeho manželky Anny roz. z Deblína, erby obou manželů;

11. v Křížanově v kostele na společném epitafu Jiřího Volfa Křineckého z Ronova a jeho manželky, z jejíhož jména známe toliko začáteční písmena K. Z. Z. G., erb jeho (dvě ostrve skřížené, klenot: tři pštrosí péra) a její (dvě trubky křížem, klenot totéž);

12. v Buchlovicích na společném kameni Jiřího Zikmunda ze Zástřizl a manželky jeho Alžběty z Volešničky erb jeho (lilie) a její (rohy), a snad ještě jiné.

¹ Na bývalém mausoleu pánův Osovských z Doubravice v Třebíči bylo v jedné řadě na zdi pod římsou 8 erbů v tomto pořadí: odřivous, Vartembereský erb (štít rozpoltný bez jiného obrazu), opět odřivous a dvě ostrve, zase tyto dva erby a konečně odřivous a Žerotínský lev. Jsou to erby čtyř pánův Osovských a jejich manželek, jak z hořejšího textu vysvítá, tedy rovněž žádný vývod. (Obr. v A. Kratochvílových „Dějínách a archivu městečka Kamenice na Moravě“.)

Ale také na zdech kostelů, hradů, zámků a panských domů městských bývají často zasazeny nápisové kameny s dvěma erby obou manželů, jako na př.:

na zámku Račicích: Hanuše Petřvaldského z Petřvaldu (páv) a manželky jeho Libuše z Valdštejna (4 lvi); pak Jetřicha Petřvaldského z Petřvaldu (páv) a manželky jeho Johanky Žabkovny z Limberka (štít čtvercý: 1 a 4 žába, 2 a 3 střela s polokruhem);

na Nových Zámcích u Bučovic: Závaše z Víckova a na Polehradicích (štít rozpoltný, pravá polovice třikrát napříč dělena) a manželky jeho Johanky z Háje (šraňk);¹

na Krakoveckém zámku: Jana ze Zástřizl (lilie) a manželky jeho Majdaleny Lichnovské z Voštic (dva vinné hrozny);²

nad dvěma branami pernštýnskými: Adama Lva Licka z Ryznburka a jeho manželky Estery Zejdlické z Šenfeldu; pak Viléma Mitrovského z Mitrovic a jeho manželky Josefiny bar. Schořlové z Mansberka;³

na zámku blanenském a v kostele dobroměřickém: Jana Žalkovského z Žalkovic a jeho první manželky Anyšky Bítovské z Slavikovic, erb jeho (ruka držící větvíčku s ptáčkem) a její (tři pušadla); v Otaslavicích jest vedle těchto dvou kamenů ještě třetí, totiž Aliny Šlejnicovny, druhé manželky Jana Žalkovského, s erbem jejím;

na zámku staroveském u Příbora: erb Jeronýma Syrakovského z Pěrkova (střela s půlprstenem) a jeho manželky Kateřiny z Petřvaldu (páv);

v kostele Konickém: Zikmunda Heldta z Kementu (padací mříž) a jeho manželky Aleny Konické z Švábenic (4 střely);

na kostele ve Valašském Meziříčí: Bernarda z Žerotína (lev) a jeho manželky Anny Estery z Kunovic (dva rostoucí jeleni);

na kostele v Ježově: Jiřího Bedřicha bar. Forgáče a jeho manželky Kateřiny Barbory z Horky (ozubená zeď, klenot: rostoucí jednorožec);

¹ Nikoli sedmíramenný svícen, jak miní Alois Procházka, Starobylé náhr. kameny atd. na Vyškovsku 49, kdež vyobrazení.

² Čas. vlast. mus. sp. v Ol., XVIII. (1901), 127.

³ J. Ev. Nečas. Pernštýn a poříčí Svatky, 47, 49.

na kostele v Bojkovicích: Gabriela Serényiho (had s korunkou a rostoucí kůň) a jeho manželky Alžběty ze Zahrádky (štíť s příčným damaskovaným pásem);

na bývalém kostele sv. Alžběty v Buchlovicích: Jana Zikmunda z Petřvaldu (páv) a jeho manželky Anny Marie Serényiové (had s korunkou a rostoucí kůň);

na hrobce v Postřelmově: Zikmunda Bukůvky z Bukůvky (dva rohy spletené v osmičku) a jeho manželky Barbory Okrouhlické z Kněhnic (beraní rohy) atd. To všechno nejsou vývody a proto k nim nepřihlížím.

Nyní tedy uvedu jednotlivé vývody a to především v kameni tesané, jak na moravských náhrobnících, tak na klenbách a zdech kostelních a hradních, seskupené jednak dle rodů, jednak dle míst a konečně též podle počtu erbů. Jsou to následující skupiny: I. Bukůvkové z Bukůvky. II. Sedlníčtí z Choltic. III. Prusinovští z Víckova. IV. Bitovští ze Slavikovic. V. Zoubkové ze Zdětína. VI. Oujezdectí z Morašic. VII. Porůzné vývody čtyrerbovní. VIII. Porůzné vývody dvojerbovní. IX. Pět- a víceerbovní vývody. K nim pak řaditi se budou vývody ztracené, pochybné a nepravé, potom vývody malované na pergameně a konečně vývody psané. Na konec přidáno bude rozřídění vývodů, jejich rozmístění po Moravě a abecední soupis jejich.

Výčet tento, jenž jest výsledkem přemnohých mých studijních cest po Moravě, jest asi bezmála úplný a mnoho těchto vývodů uvádí se zde po prvé. Co se však týče genealogických výkladů jich, nebylo mně arcí možno uvarovati se mezer a nejistot. Bylo mně tu zajisté zápasiti s týmiž překážkami a obtížemi, jimiž Sedláček¹ vysvětluje mezery a neurčitosti ve výkladu vývodů jím zpracovaných. V této příčině zbývá i na Moravě ještě mnoho práce budoucím genealogům; podkladem i pomůckou pro tu další práci bude, doufám, tento výčet moravských vývodův a jejich výklad aspoň částečný, pokud to právě za daných okolností na ten čas bylo možno.

Nápisy vývodů v kameni vytesaných otisknuty jsou v tomto pojednání do písmeny jenom u vývodů dosud zachovaných a to na základě autopsie, neboť jsem je až na nepatrné výjimky vesměs sám na místě ohledal. Poněvadž však tato práce jest

¹ I. c. 15.

především heraldická a genealogická, kdežto stránka epigrafická není vlastním účelem jejím, jsou v nápisech tuto otištěných spřežky písmen, které se na kamenech vyskytují a typografické nesnáze působí, rozvedeny v písmeny, z kterých se skládají.¹ Nápis vývodů ztracených, které známe toliko z pozdějších opisů (ať Paprockého nebo z rukopisů), podány jsou zde transkribované dnešním pravopisem, protože ony spisy nejsou v té příčině spolehlivé. Použito pak bylo těchto rukopisů, chovaných v moravském zemském archivu: J. J. Středovský, *Epitaphia* (Cerroniho sbírka II. č. 370); Cerroni *Monumenta* I. 79; týž, *Sammlung der Grabschriften* I. 97; Wolák, *Grabsteine*, rukopisy zem. musea v Brně č. 548. Mimo to čerpal jsem z moravských desk zemských olomouckých (D. Z. Ol.) a brněnských (D. Z. Br.) a to z originálův uložených u zemského soudu v Brně.

□□□□□

¹ Nejčastěji bývají ve starých nápisech sloučeny tyto skupiny písmen: AE, AL, AR, AV, AW, HE, HR, HV, MB, ME, NA, ND, NE; také ANA, HAV, IAK, WAV.

I. Bukůvkové z Bukůvky.

Zahajuji výčet moravských vývodů největší skupinou jich, nejrozsáhlejším vývodem na jeden rod se vztahujícím a zároveň nejpečlivěji provedeným; ve vývodech žádného jiného rodu na Moravě nesetkáme se s takovou zevrubností a přesností, jež vy-
lučuje všelikou nejistotu.

Vývody Bukůvků jsou zachovány na několika místech na Moravě. Největší skupina jich jest na nádvorních zdech zámku v Ivanovicích na Hané, kromě toho jsou však vývody některých členů toho rodu ještě v kostele moravičanském, pak ve Studenkách u Šumberka a na portále blízkého zámku Třemešku. Téměř o všech těchto vývodech bylo sice již psáno, ale více nebo méně povrchně i nepřesně a nikoli ze stanoviska heraldicko-genealogického. Pokud jsou čtyrerbovní, označují pokaždé oba rodiče a obě báby té osoby, jejíž vývod se podává.

Na ivanovském zámku je vývodů šest: jeden dvojerbovní, čtyři čtyrerbovní a jeden šestierbovní. Dal je poříditi Jan Bukůvka z Bukůvky, když v letech 1608 až 1611 přistavěl a znamenitě rozšířil tvrz ivanovskou. Dobu stavby, stavebníka a mistra stavitelského i kamenického oznamují vytesané tam současné leto-počty a nápisy, totiž:

I - B - Z - B -
16 - 0 - 8

I - M - Z - Z -
16 - 0 - 8

t. j. Jan Bukůvka z Bukůvky¹ a Johanka Morkovská ze Zástřizl.

¹ Není tedy správné tvrzení D'Elvertovo, Die Grafen Bukuwka von Bukuwky (Notizenblatt d. hist.-stat. Sektion 1868, 91): „Bernard ist der Erbauer des Schlosses in Ewanowitz, wie es die in Stein gehauenen Wappen anzeigen“; ani údaj Volného (Mark. Mähr. II 1, 344), že Jan Bukůvka koupil Ivanovice teprve r. 1612; vklady do desk vykonány byly často až za několik let po prodeji.

Pak: ANTONI - PARIZ - MAISTER - VND - M
 AVRER - PEY - DISEM - GEPEY - VN
 T - PURGER - ZV - PRIN - ANO 1608 -

Vedle toho štítek rozpůlený, vpravo sloupek, levá polovice napříč rozdělená, v horním i dolním poli po polokouli.

Potom: IAN - FONCVN - MYSTR - RZEME
 SLA - KAMENYCZKEHO - PRZI - S
 TAWENY - TOMTO - LETHA - 1608 -¹

Pod tím ve štítku řepa s dvěma kořeny a 3 listy.

Konečně: ZDYNA Z WESELIC
 ANNO 16 - 11 -

Zbudované tehdy tři strany zámeckého nádvoří (východní, jižní a západní) jsou opatřeny v přízemí i obou patrech arkádami,² na nichž nad každým sloupem mezi oblouky zasazen je kámen s vytesaným erbem a po obou stranách každého erbu je nápis obsahující netoliko jméno příslušné osoby, nýbrž i příbuzenský poměr její k osobě, jejíž vývod se podává. Jsou to tedy vývody t. zv. „výmluvné“ v plném toho slova smyslu. Celkem jsou tu 24 erby, z nichž ovšem některé se opakují: tři jsou tu dvakrát, jeden čtyřikrát a jeden (Bukůvský) pětkrát, tedy celkem 14 různých erbů. A to:

1. Bukůvků z Bukůvky: dva rohy spletené ve smyčku; klenot týž.

2. pánů z Miletínka: štít napříč dělený, horní polovice rozpůlená, v pravém poli dva kolmé žebře, levé třikrát napříč dělené na 4 pásy střídavě černé a bílé; spodní polovice šachovaná; nad štítem přilba bez klenotu.

3. pánů z Přeboz: půl vola, klenot týž.³

¹ Je zajisté zajímavé, že stavitelský mistr Pariz, r. 1608 v Brně usedlý, na zámku českého šlechtice na Hané se zvětšil německým nápisem, kdežto kameník Foncun, Vlach z Ferrary, usedlý v Mor. Třebové, vytesal si svůj nápis česky.

² Vyobrazil A. Franz, *Kunstarchaeologische Aufnahmen aus Mähren*, pak Prokop, Mark. Mahr. 749 s detaily na str. 746, *avšak s fingoanými německými nápisy, jakých na ivanovském zámku není.*

³ Podle Kolářovy Heraldiky I 183 měli Přebožští v erbu holubici, podle Krále z Dobré Vody, Heraldika 339 pak sokola. To byla asi jiná rodina.

4. Valdštejnský: štít čtvrcený, v každém poli vzpřímený lev; klenot rovněž lev.

5. Štablovských z Kovalovic: kohoutí hlava; klenot týž.

6. pánů z Šumvaldu: lev vzpřímený, klenot týž.

7. pánů z Myslečovic: krokev nad ozubenou zdí; klenot: krokev.

8. Okrouhlických z Kněhnic: beraní rohy; klenot týž.

9. pánů z Borovnice: vrše s pérem; klenot týž se 2 péry.

10. pánů z Veselic: lev vzpřímený, klenot týž.

11. Syrakovských z Pěrkova: střela s půlkruhem; klenot: dvě zbrojné ruce s prstenem.

12. Petřvaldských z Petřvaldu: páv; klenot týž.

13. Zástřizlovská lilie; klenot tři péra.

14. pánů z Hrádku: štít dvakrát napříč dělený, horní pás bílý, prostřední damaskovaný, spodní černý; klenot: chochol per.

Na římsách nad prvním a druhým patrem jest velikými latinskými písmenami napsáno, či jest ten který vývod. Správný postup při čtení vývodů těch jest takový, že napřed uvéstí nutno erby nad prvním patrem všech tří stran nádvorních, a to napřed strany východní, pak jižní a konečně západní a pak opět všechny erby nad druhým patrem všech tří stran v témže pořadí.¹

1. Nad prvním patrem na východní straně jest:

WEYWOD - VROZENEO - PANA - ALBRECHTA - BVK VWKY - Z BVK VWKY -
A NA LHOTIE - WLASTNIHO - SYNA - PANA - SEZYMY - Z BVK VWKY.

Pod tímto římsovým nápisem jsou tyto erby a nápisy:

1. Erb Bukůvků. ALBRECHT - BVK VWKA
Z BVK VWKY A NA LHOTIE
WLASTNI SIN PANA
SEZYMY Z BVK VWKY.

2. BARBORA Z PRE	Erb pánů	ALBRECHTA
BOZ WLASTNI	z Přeboz.	Z BVK VWKY -
MATERZ PANA		

¹ Tohoto pořadí nezachoval Al. Procházka l. c. 39 43, čímž ovšem vznikl zmatek. Čte totiž napřed všechny nápisy obou pater strany východní, pak všechny na straně jižní a konečně všechny na straně západní — tedy každou stranu o sobě. Následkem toho prohlašuje nápis nad druhým patrem západní strany za kusý; zatím je to konec nápisu, jenž začíná nad druhým patrem strany jižní.

3. KLARA - Z MILETINKA - KTERAZ - BYLA - Z RODV PANV - MRZAKV - WLAS	Erb pánů z Miletinka.	TNI MATERZ - PANA SESYMY - Z BV KVWKY -
4. KATERZINA Z W ALDSSTEYNA - WL ASTNI MATE	Erb Valdštejnský.	RZ - PANI - BARBO RY - Z PREBOZ -

Pořadí jest tedy pravidelné: 1. otec, 2. matka, 3. bába po otci a 4. bába po matce. Vývod je tento:

N. Bukůvka z Bukůvky mž. Klára z Miletinka	N. z Přeboz mž. Kateřina z Valdštejna
Sezima z Bukůvky	Barbora z Přeboz
<u>Albrecht Bukůvka z Bukůvky.</u>	

2. Na jižní straně čteme rovněž nad 1. patrem:

WEYWOD - VROZENEO - PANA - PETRA - BVKVWKY - Z BVKVWKY -
NA CZERWENE LHOTYE - NIEKDY - KOMORNYK - PRAWA - MENSSYHO -
ZEMSKEHO-MARKRABSTWY-MORAWSKEHO-W KRAGI-HOLOMAVZKEM-
WLASTNIHO - SYNA - PANA - ALBRECHTA - Z BVKVWKY -

Pod tím jsou tyto erby a nápisy:

1. PETR BVKWK A Z BVKWKY	Erb	SEMSKEHO MARKRABSTWY
A NA CZERWENE LHOTIE - KO Bu-		MORAWSKEHO - WLASTNI SYN
MORNYK - PRAWA MENSSIHO kůvků.		PANA ALBRECHTA Z BVKWKY -
2. ELISSKA - SSTAB	Erb	MATERZ - PANA
LOWSKA - ZKOWA	Štablovských	PETRA ZBVKV
LOWIC - WLASTNY	v Kovalovic.	WKY -
3. BARBORA ZPREB	Erb	ECHTA Z BVKVWKY
OZ - WLASTNY - MA	pánů z	OTCE PANA PET
TERZ - PANA - ALBR	Přeboz.	RA - ZBVKVWKY -
4. ANNA Z SSVMWALDV	Erb	BLOWKE - ZKOWA
WLASTNY MATERZ	pánů z	LOWICZ
PANY ELYSSKY SSTA	Šumvaldu.	

Pořadí totéž jako předešle. Vývod:

Sezima z Bukůvky	N. Štablovský z Kovalovic
mž. Barbora z Přeboz	mž. Anna ze Šumvaldu
<u>Albrecht z Bukůvky</u>	<u>Eliška Štablovská z Kovalovic</u>
<u>Petr Bukůvka z Bukůvky.</u>	

3. Na západní straně nádvoří, jejížto novější část z r. 1608 jest kratší než protilehlá východní, protože tam zůstalo státi věžovitě křídlo staré tvrze, jest nad prvním patrem na římse nápis:

WEYWOD - VROZENEHO - A STATECZNEHO - RYTIRZE -
PANA - IANA - BVKVWKY - Z BVKVWKY - NA TRZEMESSKV.

Pod tím jsou tyto dva erby a nápisy:

1. IAN - BVKVWKA - ZB VKVWKY - NA TREM ESSKV - AEYWANOW	Erb Bukůvků.	YCZYCH WLASTNY SIN PANA PETRA ZBV KVWKY -
2. IOHANA ZVBOWNA Z MYSSLECZIWICZ A NA CZERWENE	Erb pánů z Myslečovic.	LHOTIE - WLASTNI MATERZ PANA IANA Z BVKVWKY -

Zde je pouze otec a matka. Vývod:

Petr Bukůvka z Bukůvky Johana Zubovna z Myslečovic
Jan z Bukůvky na Třemešku.

4. Na zmíněném věžovitěm, do dvora vystupujícím krátkém křídle staré tvrze jest nade dveřmi kamenná deska, na níž jest

WEYWOD - VROZE— PANI - IOHANKY ZMYSSLECZIWICZ - A NA
CZERWENE - LHOTIE - WLASTNI - MATERZE - PANA - IANA - ZBVKVWKY -

Pod tím jsou vedle sebe čtyry erby s těmito jmény nad nimi vytesanými:

1. IOHANKA Z MYSSLECZOWIC -
2. MARKYTA OKRAVHLYCKA Z KNIEHNIC
3. BARBORA Z BOROWNICE
4. ZDYNA Z WESELIC ANNO 16 - 11 -

Pořadí opět pravidelné: 1. otec (resp. erb vlastní), 2. matka, 3. bába po otci, 4. bába po matce.

Vývod:

<u>N. z Myslečovic</u>	<u>N. Okrouhlický z Kněhnic</u>
<u>mž. Barbora z Borovnice</u>	<u>mž. Zdyna z Veselíc</u>
<u>N. z Myslečovic</u>	<u>Markéta Okrouhlická z Kněhnic</u>
Johanka z Myslečovic.	

Nad druhým patrem jsou celkem toliko dva vývody, a to:

5. na jižní straně, na římse:

WEIWOD · VROZENEO · PANA · ALBRECHTA · BVKVWKY · Z BVKVWKY ·
A NA CHVDOBINIE · WLASTNIHO · SYNA · PRWOROZENEO · PANA ·
IANA · ZBVKVWKY · NA TRZEMESSKV A EYWANOWYCZYCH ·

Pod tím:

1. Erb Bukůvků. ALBRECHT · BVKVWKA NA
CHVDOBINIE · WLASTNY · SYN
IANA ZBVKVWKY ·

2. ESTERA · SYRAKOWS	Erb	ASTNY MATERZ PA
KA · Z PYRKOWA ANA	Syrakovských	NA ALBRECHTA ZB
TRZEMESSKV · WL	z Pěrkova.	VKVWKY ·

3. IOHANKA ZVBOWNA	Erb	TIE · WLASTNY
ZMISSLECZOWICZ	pánů z	MATERZ · PANA
ANA CZERWENE · LHO	Myslešovic.	IANA ZBVKVWKY ·

4. KATERZINA · PETRZW	Erb	WLASTNY MATERZ
ALSKA Z PETRZWAL	pánů z	PANI · ESTERY · SYRA
DV · ANA STARI WSY	Petřvaldu.	KOWSKE · ZPIERKOWA

Pořadí totéž. Vývod:

Petr z Bukůvky
mž. Johanka z Myslešovic

(Jeroným Syrakovský z Pěrkova)
mž. Kateřina z Petřvaldu

Jan z Bukůvky na Třemešku

1. mž. Estera Syrakovská z Pěrkova

Albrecht z Bukůvky.

6. Poslední a největší vývod na zámku ivanovském (šestierbovní) táhne se nad druhým patrem jižní a západní strany nádvorní. Na římse čte se, a to na jižní straně:

WEYWOD · VROZENEO · BERNARTA · BVKVWKY · ZBVKVWKY ·
TAKE · WLASTNIHO · SYNA · PANA · IANA · ZBVKVWKY · KTEREHOZ ·
SPLODYL · SE PANY · IOHANKAV · MORKOWSKAV · Z ZASTRZYZL ·

A na západní straně:

NA TRZEMESSKV · A EYWANOWYCZYCH · WLASTNIHO ·
SYNA · PANA · PETRA · BVKVWKY ·

Slova: „kteréhož splodil se paní Johankou Morkovskou z Zástřizl“ jsou vsunuta do ostatního spolu souvislého textu: „... syna pana Jana z Bukůvky na Třemešku a Ejvanovicích,

vlastního syna pana Petra z Bukůvky'. Pod tím jsou na jižní straně tyto erby a nápisy:

1. BERNART BV KVWKA Z BVKV	Erb Bukůvků.	WKY WLASTNY SYN PANA IANA Z BVKVWKY.
2. IOHANKA MORKOWSKA Z ZASTRIZL NA TRZE MESSKV A EYWANOWI	Erb pánů z Zástřizl.	CZYCH WLASTNI MA TERZ BERNARTA ZBV KVWKY .
3. IOHANKA ZVBOWNA Z MISSLECZOWICZ NA CZERWENE · LHOTIE	Erb pánů z Myslečovic.	WLASTNI MATERZ PANA IANA ZBVKV WKY .
4. KLARA Z HRADKV A NA MORKOWICZYCH WLASTNI MATERZ	Erb pánů z Hrádku.	PANY IOHANKY · MORKOWSKE ZZA STRIZL

Ná západní straně:

5. ELISSKA · SSTAB LOWSKA · Z KOWA LOWICZ · WLASTNY	Erb Štablovských z Kovalovic.	MATERZ · PANA PETRA Z BVKV WKY .
6. MARGYTA · OKRAV HLYCZKA ZKNIENI CZ · WLASTNY · MAT	Erb Okrouh- lických z Kněhnic.	ERZ · PANY · IOHAN KY ZVBOWNY ZMY SSLECZIWICZ .

Zde jest pořadí: 1. otec, 2. matka, 3. bába po otci, 4. bába po matce, 5. a 6. obě prabáby po otci. Vývod pak jest:

Albrecht z Bukůvky mž. Eliška Štablovská z Kovalovic	N. z Myslečovic mž. Markéta Okrouhlická z Kněhnic	N. Morkovský ze Zástřizl mž. Klára z Hrádku
Petr z Bukůvky	mž. Johanka z Myslečovic	2. mž. Johanka Morkovská ze Zástřizl
Jan z Bukůvky		
Bernart z Bukůvky.		

Petr z Bukůvky a jeho manželka Johanka z Myslečovic pochováni byli v hrobce pod kostelem moravičanským, k němuž byla Červená Lhota přifařena. V tomto kostele nachází se

7. druhý vývod Petra z Bukůvky († 1571) na jeho náhrobním kameni. Kromě nápisu na horní obrubě tohoto kamene: WEYWOD PETRA Z BVKVWKY, o němž se stala již v úvodě zmínka, jsou na tom náhrobníku, na němž je nebožtíkův obraz vytesán, ve všech čtyřech rozích jeho tytéž erby jako ve vývodu č. 2 v Ivanovicích. Náhrobní nápis příslušný byl asi na

zvláštní kamenné desce, která je ztracena, jen opis jeho zachoval se v rukopise J. J. Středovského chovaném v zemském archivu moravském (Cerroniho sbírka II., č. 370). Zní takto:

Léta Páně 1571 umřel jest urozený vladyka pan Petr Bukuvka z Bukuvky a na Červené Lhotě 4. dne měsíce března den svatého Justina¹ v letech věku 64, jehož duši Pán Bůh rač milostiv býti.²

8. Také náhrobní kámen Petrovy manželky Johanky z Myslečovic († 1585), dnes bohužel ztracený,³ nalézal se v moravičanském kostele a byl podle zprávy zachované v témže rukopise Středovského rovněž čtyřerbovním vývodem, ježto na něm byly tytéž erby jako na vývodě č. 4 v Ivanovicích.

Nápis na tom kameni pak byl podle Středovského:

Léta Páně 1585 ve středu před sv. Jakubem Apoštolem umřela jest a dokonala běh života svého časného urozená paní Johana z Myslečovic, pozůstalá vdova po nebožtikovi urozeném vladyku panu Petrovi Bukůvkovi z Bukůvky, kterýchžto těla v tomto kostele moravičanském podle řádu křesťanského pochována jsou, jejichžto dušem Pán Bůh rač milostiv býti a do nebeského království přijíti. Amen.

Opět jinde pohřbena byla první manželka Jana z Bukůvky, Estera Syrakovská z Pěrkova a její záhy zemřelé děti, totiž ve Studenkách u Šumberka, kamž přifařen byl jejich statek Třemešek. Na krásném portále tohoto zámku vytesán je čtyřerbovní

9. vývod *Jana z Bukůvky* z r. 1587. Na architravu pod hlavní římsou portálu jsou v jedné řadě vedle sebe tato jména a pod nimi příslušné erby:

1. IAN · BVKVWKA · Z · BVKVWKY ·
2. IOHANKA · ZVBOWNA · Z MYSSLECZOWICZ ·
3. ELISSKA · SSTABLOWSKA · Z KOWALOWICZ ·
4. MARKYTA · OKRAVHLICZKA · Z KNIENICZ ·⁴

¹ Chronologie zde nesouhlasí, totiž 4. březen a den sv. Justina.

² Vývod byl podán v č. 2.

³ Výrok d'Elvertův I. c. 90: 'Die Kirche in Moraviczan bewahrt den Leichenstein . . . der Johanna Zubowna von Misleczowitz' nesrovnává se se skutečností.

⁴ V 'Selském archivu' 1905, 145, a v 'Mitteilungen der Mähr. Gewerbmuseum' 1905, 53, jsou tyto nápisy podány nepřesně.

Pořadí jest tu: 2. matka, 3. bába po otci, 4. bába po matce. Na prvním místě ovšem není otec, nýbrž osoba, jejíž vývod se podává. Vývod je takový:

(Albrecht z Bukůvky)	N. z Myslečovic
<u>mž. Eliška Štablovská z Kovalovic</u>	<u>mž. Markéta Okrouhlická z Kněhnic</u>
<u>Petr z Bukůvky († 1571)</u>	<u>mž. Johanka z Myslečovic</u>
Jan z Bukůvky.	

10. Zmíněná již první manželka Jana z Bukůvky, Estera Syrakovská z Pěrkova († 1589), má čtyřerbovní vývod na pěkném náhrobku svém ve Studenkách u Šumberka. Ve čtyřech rozích toho náhrobníku (bezpochyby díla téhož Jana Foncuna, jehož dláto vytesalo vývody na ivanovském zámku) jsou erby s příslušnými jmény, totiž: 1. Syrakovských (střela s půlprstenem) s nadpisem: ESTERA SYRAKOWSKA Z PIERKOWA;

2. Petřvaldských (páv) s nadpisem: KATE - RZINA Z PETRZWALDV (matka); 3. štítek dole vpravo (bába po otci) je prázdný; 4. dole vlevo jest erb Pražmů z Bílkova (parohy) s nadpisem: ALINA PRAZMINKA Z BILKOWA.

Pořadí totéž jako předešle. Vývod neúplný:

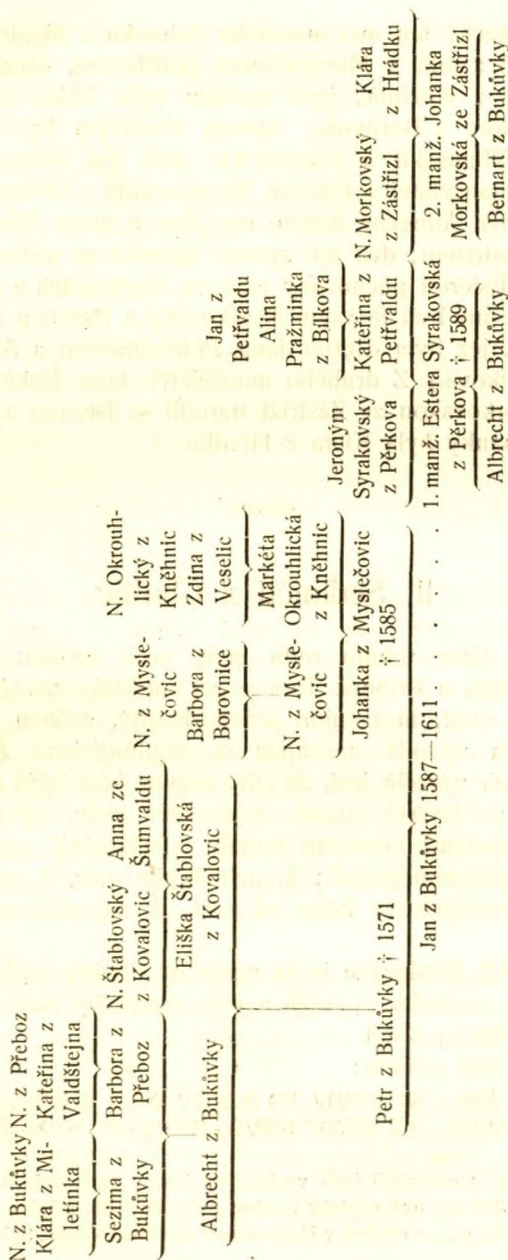
(Jan Petřvaldský)	
<u>mž. Alina Pražminka z Bílkova</u>	
<u>(Jeroným Syrakovský z Pěrkova)</u>	<u>mž. Kateřina z Petřvaldu</u>
Estera Syrakovská z Pěrkova.	

Pěknou hrobku rodinnou vystavěl Zikmund Bukůvka z Bukůvky na hřbitově poštřelmovském (seděl na blízké tvrzi Chromči); na ní jsou sice erby jeho a jeho manželky Barbory Okroulické z Kněhnic, vývodu tam však dnes není žádného.

Z těchto vývodů (šesti ivanovských a čtyř posledně uvedených) vycházejí tato genealogická data o rodu Bukůvků z Bukůvky:

Z otce Bukůvky neznámého jména a matky Kláry z Miletínka narodil se Sezima z Bukůvky, jenž měl za manželku Barboru z Přebos, dceru paní Kateřiny z Valdštejna. Z toho manželství zrodil se Albrecht z Bukůvky na Červené Lhotě, jehož manželkou byla Eliška Štablovská z Kovalovic, dcera paní Anny ze Šumvaldu. Synem Albrechtovým byl Petr z Bukůvky, komorník menšího práva olomouckého, zemřelý 1571 a pochovaný

Rodokmen Bukůvků z Bukůvky.

v Moravičanech; ten měl manželku Johanku z Myslečovic, zemřelou 1585 a také v Moravičanech pohřbenou, dceru Markéty Okrouhlické z Kněhnic, jejíž matkou byla Zdina z Veselíc a tchyní Barbora z Borovnice. Synem Petrovým byl Jan z Bukůvky na Třemešku a Ivanovicích, jenž byl dvakrát ženat. Z prvního manželství s Esterou Syrakovskou z Pěrkova († 1589) zůstal na živu Albrecht, kdežto syn Petr a dcera Alina zemřeli krátce po narození; dva jiní synové narodili se mrtvi; tyto děti i s matkou Esterou pochovány jsou ve Studenkách u Šumberka. (Rodiče Esteriny byli Jeroným Syrakovský z Pěrkova a Kateřina z Petřvaldu, jež byla dcerou Jana Petřvaldského a Alina Pražmínky z Bílkova.) Z druhého manželství Jana Bukůvky s Johankou Morkovskou ze Zástřízl narodil se Bernart z Bukůvky. Matkou Johanky byla Klára z Hrádku.

II. Sedlničtí z Choltic.

Jedna větev tohoto rodu měla svou hrobku v kostele v Bartošovicích u Příbora. Tam je pět umělecky cenných epitafů členů toho rodu, mezi nimi jeden dvojitý, celkem tedy šest čtyřerbovnických vývodů navzájem se doplňujících.¹ Zvláštností bartošovských vývodů jest, že erby nejsou, jako bývá pravidlem, rozmístěny ve čtyřech rozích obrazového pole, nýbrž v jedné řadě nad římsami vlastního epitafu a následují zpravidla za sebou v obyčejném pořadí: 1. nebožtíkův otec, 2. nebožtíkova matka, 3. nebožtíkova bába po otci, 4. nebožtíková bába po matce.

11. a 12. Především je tu společný dvojitý epitaf Václava Sedlnického z Choltic († 1588) a jeho manželky Kateřiny Bruntské z Vrbna († 1586).

Nápis nad rytířem:

LETA PANIE 1588 WE STRDV PO S WITV O 5 / HODINE NA CELEM
ORLOGI DOKONAL / GT ZIWOT SWVG - WKRV - P - VROZEY PAN / PA -

¹ Některé z náhrobků těch vyobrazeny jsou v publikaci Moravské Kra-
vaňsko (1898) 331/32; text nápisův uveden tam nepřesně. Nápisů čtyř z těchto
náhrobků otištěny jsou chybně v Notizenblatt der histor.-stat. Sektion 1870 98.

WACŁAW SEDLNICZKY Z CHOLTIC A NA BARTOSSOWICZYCH -
 NEYWYSSY - SV / DI - KNIŻETSI - OPPAWSKE - GEHOZTO / DVSSI PAN -
 BVH - RAC - MIŁOŚ / TIW - BYTI - AKSWE - WIECZNE SŁAWIE PRIGITI -

Nápis nad ženou:

LETA PANIE 1586 / W STREDV PRED PAMATKV / S - FILIPA IAKUBA -
 O - 21 - HODINIE NA - CELEM - ORLOGI - DOKONALA / GT ZIWOT
 SWVY - WKRV - P - VROZ / ENA - PANI - PANI - KATERINA BRVNTALSKA
 Z / WRBNA A - NA BARTOSSOWICZYCH - GEGIZTO / DVSSI - PAN - BUH -
 WSSEMOHVCI / RAC MIŁOSTIV - BYTI - A K SWE / WIECNE SŁAWIE /
 PRIGITY -

Erby jsou na epitafu Václava Sedlnického tyto: 1. vlastní erb jeho (odřívous) je na erbovním štítu, jež rytíř drží pravíci u noh, a pak na prvním místě nad římsou epitafu; pak následují v řadě: 2. erb pánů z Fulštejna (tři meče zabodnuté do koule či jablka) a 3. Žerotínský lev, kdežto poslední (4.) štítek je prázdný. Rodiče Václava Sedlnického byli Zikmund Sedlnický a Anna Herburta z Fulštejna; pába (po matce, jak z dalšího vysvitne) pak Žerotínka.

Nad Kateřinou Bruntálskou jsou erby: 1. Bruntálských z Vrbna (příčné břevno provázené šesti liliiemi; klenot: sloup prostřelený šípem); 2. palečné kolo, klenot týž (Oderští z Lideřova); 3. osmírohá hvězda pánů ze Šternberka; 4. štítek opět je prázdný.

Podle Paprockého (Zrcadlo 116) byla tato Kateřina z Vrbna vlastní sestrou Jana z Vrbna a na Heralticích; jak Paprocký na listě 65 Zrcadla zaznamenal, umřel Jan st. z Vrbna a na Heralticích, hejtman knížectví opavského, roku 1572. Otcem Jana a Kateřiny byl patrně Albrecht z Vrbna a na Heralticích, jenž měl manželku Mandalému Oderskou z Lideřova, jež erb je na tomto epitafu na druhém místě. Pak následuje asi erb báby po otci, nějaké paní ze Šternberka, matky Albrechta z Vrbna a na Heralticích.

Dva synové Václava Sedlnického pochováni byli rovněž v Bartošovicích, totiž Zikmund starší a Jan mladší.

13. Náhrobek Zikmunda staršího Sedlnického z Choltic († 1602) má tento nápis:

LETA PANIE - 1602 - W PATEK PO PAMATCE NANEBEWSTAV / PENI
 PANA - KRYSTA - O PETI - HODINACH NA PVLORLOGI DOKONAL /
 GEST - ZIWOT - SWVG - W KRISTV PANV VROZENY PAN PAN ZYGMVND
 STARSSI SEDNICZKI Z KOLCZICZ ANA NENHVBLI - GEHOZTO DVSSI /
 PAN BVH WSSEMOHVCI RACZ MIŁOSTIW BYTI A DO WIECZNE SŁAWY
 PRY / GYTI AMEN -

Na erbovním štítě, na jehož horním okraji leží pravice nebožtíkova, jest erb Sedlnických (odřivous), který jest také prvním ze čtyř erbů nad římsou epitafu; vedle tohoto jest erb matky, totiž Kateřiny Bruntálské z Vrbna, pak pánů z Fulštejna a konečně palečné kolo báby po matce, Mandalény Oderské z Lideřova.

14. Náhrobek Jana mladšího Sedlnického z Choltic († 1591) s tímto nápisem:

I.ETA PANIE 1591 S STWRTKV NA PATEK PO STREDOPOSTY / MEZI
5 A 6 HODINV NA CELEM ORLOGI DOKONAL GEST ZIWOT / SWVG
W KRISTV PANV VROZENI PAN PAN GAN MLADSSI SE / DLNICKI
Z HOLTIC ANA NONHVBLI GEHOZTO DVSSI PAN / BVH RAC MILOSTIW
BITI A DO WECNE SLAWI SWE PRIGITI -

Nad římsou tytéž erby jako na předcházejícím epitafu, —
důkaz to, že tento Jan mladší byl bratrem Zikmunda staršího.

15. Náhrobník Kateřiny Supovny z Fulštejna († 1583) s nápisem:

LETHA - PANIE - 1 - 5 - 8 - 3 - WPATEK - PRZED - PA / MATKV - SWATEHO
GIRZI - DOKONALA - GE / ST - ZIWOT - SWVG - WKRYSTV - PANV - VROZ
ENA - PANI - PANI - KATERZINA - SVPOWN / A - Z FVLSSSTEYNA -
MANZIELKA - VROZEN / EHO - PANA - PANA - ALBRECHTA - SEDLNI /
CZKEHO - Z CHOLTICZ - GEGIŽTO - DVS SI - PAN - BVH - RACZ -
MILOSTIW - BYTI -

S tímto nápisem neshoduje se zpráva Paprockého v Zrcadle CXVI, podle níž manžel Kateřiny Supovny jmenoval se Zikmund.¹

U nohou nebožky jest erb pánů z Fulštejna (tři meče zabodnuté do koule či jablka), nad římsou pak jsou: 1. týž erb Fulštejnský, 2. Žerotínský lev, 3. lekno pánů z Kounic a 4. erb pánů z Ryznberka a z Oseka (štíť čtvrcený, 1 a 4 lev, 2 a 3 hrábě; klenot: dva lvi držící hrábě).

Kateřina Supovna z Fulštejna byla dle Paprockého (Zrcadlo CXVI) dcerou pana Jiříka Supa z Fulštejna a Markéty z Žerotína; tato prý byla „Jana staršího z Žerotína a na Losíně sestra, od paní Elišky Štosovny z Kounic porozená“. Prabába její (totiž patrně Kateřiny Supovny z Fulštejna) byla prý Kateřina hrabinka z Oseka a z Ryznberka, jejíž erb je zde na čtvrtém místě.

¹ Paprocký podává ten nápis takto: „Léthá Páně 1583. w Pátek před Památkou So Gifij / dokonala žiwot swúg w Krystu Pánu / Vrozená Panij Panij Kateřina Supowna z Fulssteyna Dcera Pana Gifijka Supa / Manželka Vrozeného Pána Pana *Zygmun*da Sedlnického z Choltic etc.“

Než tu jest zmatek. Markétin bratr Jan st. z Žerotína na Losině byl synem Přemka z Žerotína, jehož manželkou byla Kateřina z Ryznberka a z Oseka, neboť podle D. Z. Ol. XXV. 58 tento Přemek vložil r. 1549 „manželce své Kateřině z Ryznberka a z Oseka právo věnné na Bludově“. Podle toho tato Kateřina z Oseka nebyla *prabábou* Kateřiny Supovny, nýbrž její bábou po matce (Markétě z Žerotína), s čímž se také shoduje umístění erbu Kateřiny z Ryznberka na tom náhrobku, totiž na čtvrtém místě. Poněvadž na třetím místě jest erb pánů z Kounic, jest důvodnou domněnka, že Eliška Štosovna z Kounic byla bábou Kateřiny Supovny po otci, tedy matkou Jiříka Supa z Fulštejna. Skutečně byla Eliška Štosovna z Kounic podle Paprockého (Zrc. CCCCVIII.) manželkou Jana z Fulštejna; oba zemřeli 1548 a pochováni ve Fulštejně. Dle toho byl by vývod Kateřiny Supovny takový:

Jan Sup z Fulštejna	mž. Eliška Štosovna	Přemek z Žerotína	mž. Kateřina z Ryznberka a z Oseka
† 1548	z Kounic	† 1548	
<u>Jiřík Sup z Fulštejna</u>		<u>† po 1578</u>	
mž. Markéta z Žerotína			
Kateřina Supovna z Fulštejna v 1583.			

Supové z Fulštejna byli větví pánů z Fulštejna; druhou větví byli Herburtové z Fulštejna. Obě větve měly vlastní erb stejný, jenom klenoty různé: Herburtové měli nad helmem pávi ocas, Supové pak osm per pštrosích ve dvou řadách nad sebou. Na tomto náhrobníku jest však nad přílbou erbu fulštejnského toliko 5 pštrosích per. Touto Kateřinou vymřela větev Supův z Fulštejna.

16. Poslední bartošovský epitaf, náhrobek to Alžběty Boboluské z Bobolusk († 1591), má tento nápis:

LETA PANE 1591 W NEDELI PRED SWATV KATERINV / DOKONALA
GEST ZIWOT SWVG WKRISTV PANV VROZENA / PANI ALZBETA
BOBLVSKA Z BOBOLVLE PANI MATE VROZENE / PANI PANI ANNI
PODSTACKI Z PRVSINOWIC ANA BARTOSSO / WICICH GEGIZTO DVSSI
PAN BVH WSSEMOHVCI RAC MILOSTIW BITI ADOWEGNE SLAWI
SWI PRIGITI -

U nohou jejich erb pánů z Bobolusk: štít kosočtvercovaný (zlatě a modře). Nad římsou pak zase čtyry štítky; na prvním z nich opakuje se erb pánů z Bobolusk, kdežto tři ostatní jsou prázdné.

Alžběta z Bobolusk byla manželkou Jetřicha st. Podstatského z Prusinovic, jenž ji r. 1575 vložil do desk zemských právo věnné na Rokytnici (D. Z. Ol. XXIX. 12). Její dcera Anna Podstatská z Prusinovic pak byla druhou manželkou Albrechta Sedlnického, jenž ji r. 1599 vložil do desk zemských právo věnné na tvrzi v Bartošovicích (D. Z. Ol. XXXII. 1) a byl synem Václava Sedlnického z Choltic a sudím knížectví opavského. První manželkou Albrechtovou byla Kateřina Supovna z Fulštejna († 1583), což se srovnává s uvedeným náhrobním nápisem této Kateřiny, nikoli však se zprávou u Paprockého (l. c. CXVI.), dle níž byla manželkou Zikmundovou. Tato zpráva Paprockého jest zajisté mylná; manželkou Zikmunda, otce Václavova, byla Anna Herburt z Fulštejna.

Wurzbach, Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich, 32. díl, má u strany 288 tento rodokmen Sedlnických z Choltic:

Zikmund † kol 1522	
mž. Voršila Oderská † 1523	
Zikmund † 1547	
mž. Anna Herburt z Fulštejna	
Jan † 1573	Václav † 1588
mž. Johanka Žabkova z Limberka	mž. Kateřina Bruntálská z Vrbna
† 1573	Synové: Jan † 1591
	Zikmund † 1602
	Bernard † 1608
	Albrecht † 1608
	1. mž. Kateřina z Fulštejna
	2. mž. Anna Podstatská.

Vývod Václavův jest takový:

Jiřík Sup z Fulštejna Markéta z Žerotína	
Zikmund Sedlnický z Choltic	mž. Anna Herburt z Fulštejna
Václav Sedlnický z Choltic † 1588	

Vývod synů Václavových pak:

Zikmund Sedlnický z Choltic	Anna Herburt z Fulštejna	Albrecht z Vrbna na Heralticích	Mandaléna Oderská z Lideřova
Václav Sedlnický z Choltic † 1588		mž. Kateřina Bruntálská z Vrbna † 1591	
Zikmund st. † 1602		Jan ml. † 1591.	

Také v nedaleké Sedlnici, podle níž se tito páni jmenovali, měli někteří své pohřby. Ze čtyř náhrobků, které tam podle rukopisu Cerroniho (v mor. zem. archivu Cerr. I. 97) bývaly, zachovaly se dva, jež oba jsou čtyřerbovními vývody, totiž:

17. Vývod Jana Sedlnického z Choltic († 1573) s nápisem:

Zeta - Panie - 1573 - w sobotu - przed - czwartu - / niedzieli - w poście - Vmrzel - geft - Vrozeni - pan - pan - Jan - Sedlniczku - z Cholticz - a na - Polancze - Sudi - Knizietstwi - / opawského - a tuto - tielo - geho - pochowana - geft / pan - buh - Macz - dušy - geho - miłośtiw - byti - oo - Kralowstwi - swego - swateh(o) - przigiti - amen -

Na tomto kameni jest vlastní erb nebožtíkův (odřivous) vytesán jenom na erbovním štítu, jež nebožtík drží u své pravé nohy; kromě toho jsou na tom náhrobníku jenom ještě tři štítky, a to: 1. nahoře vpravo Fulštejnský (tři meče zabodnuté do jablka), 2. nahoře vlevo erb vladyků ze Zvole (štít rozdělený příčným břevnem, v tomto a v horní polovici po lilii) a 3. dole vlevo erb Žabků z Limberka (štít čtvrcený: 1 a 4 střela s půl prstenem, 2 a 3 žába).

Zde je tedy dole vpravo erb nebožtíkův a naproti němu erb jeho manželky Johanky z Limberka, nahoře nad nimi pak vpravo erb nebožtíkovy matky Anny Herburty z Fulštejna, neboť Jan byl bratr Václava Sedlnického (č. 11). Erb Zvolský je snad báby po matce; bába po otci byla Voršila Oderská erbu palečné kolo.

18. Náhrobník Johanky (starší) z Limberka († 1573) v téměř kostele má na obrubě nápis:

Zeta - Panie - 1573 - w poniedzi - przed / Swiatimi - trzmi - Krali - Vmrzela - Geft - urozena - pani - pani - Johanka - z Limberka - manželka / Vrozeného - pana - pana - Jana - Sedlnicz / leho - z Cholticz - a na - polancze - pan - boh - racz - dušy - regi - miłośtiw - biti - a do Kralowstwi - swego - przigiti -

Erby ve čtyřech rozích jsou tyto: 1. nahoře vpravo (odřivous) Sedlnický z Choltic, 2. vlevo Žabků z Limberka, 3. dole vpravo Fulštejnský a vlevo pánů z Nejdeka (na šikmém břevně tři granátová jablka).

Jest tedy na prvním místě erb manžela Jana Sedlnického z Choltic, na druhém nebožčin, resp. jejího otce Jiřího Žabky z Limberka, místokancléře království Českého, na třetím erb matky manželovy Anny Herburty z Fulštejna a na čtvrtém erb matky nebožčiny, totiž Doroty Nejdekarovny z Nejdeku (D. Z. Ol. XXIII. 2 a Paprocký l. c. CLXII.).

□□□□□

III. Prusinovští z Víckova.

Měli hrobku svou v Prusinovicích u Holešova, kdež se zachovaly tyto jejich náhrobky s vývody:¹

19. Společný náhrobek Jana z Víckova († 1501) a Onše z Víckova († 1526), jenž má tento nápis:

**Tuto lezi Pan : / Jan a Pan On- / eš Bratrziij Wlašt- / ni
Sinowe Pana / Arkleba z Wiczlów' / a Panij Katerzini z /
Zástřizl: Pan Jan. / umrzel letha 1M VC / prwne^o a Pan Onesh /
letha . 1M . VC XXVIO . etc.**

Na kameni jsou v rozích tyto čtyry erby: 1. víckovský: štít rozpoltěný, pravá polovice prázdná (červená) levá třikrát napříč dělená, čímž vznikají čtyry pole (střídavě černá a bílá); 2. Zástřizlovská lilie; 3. Žerotínský lev; 4. liška (vlk?). Aug. Sedláček² praví, že toto zvíře se podobá znamení erbovnímu, jaké měli 1439—1442 Zich a 1480 Zdeněk z Wolfperku.

Otec a matka Jana a Onše jmenování jsou již v nápisě: Arkleb z Víckova a Kateřina ze Zástřizl (erb 1 a 2); bába po otci, t. j. matka jejich otce Arkleba byla Kateřina z Žerotína. Bába po matce, t. j. matka Kateřiny ze Zástřizl není na ten čas známa. Vývod jest tedy neúplný:

(Arkleb z Víckova) mž. Kateřina z Žerotína

Arkleb z Víckova mž. Kateřina ze Zástřizl

Jan † 1501

Oněš † 1526

¹ Zevrubněji pojednávají o nich moje Náhrobky Prusinovských z Víckova (Holešov 1914), kdež jsou také vyobrazeny. Od vydání toho spisku pokročily poněkud mé výzkumy, tak že některé mezery jeho bylo možno zde vyplnit.

² Pýcha uroz. 70.

20. Tytéž čtyry erby uvádí Paprocký (Zrc. CCC.) na náhrobku Přemka z Víckova († 1561), jehož nápis je takový:

**Żetħa panie 1 . 5 . 6 1 . w 11 / tereħ po S. Dawrzinczy.
Do / łonał geħt ģwot ģwuoĵ Vroze- / ny a Stateczny rytirz pan /
Przemek z Wicłowa ana / pruschnowicich Podło- / morzy Marg-
trab" Mo- / rawsko ģterny ģdobru ģ / panu bohu nadziegi mi / ģ'
geħoĵto buħħ pan Duoh / racz miłoħtiw byti . am ģ .**

Dnes je na tom náhrobku viděti jen jediný erb víckovský; není však nemožno, že i ostatní tři erby byly vytesány na podstavcích pobočních pilířků při tomto náhrobku, soudíc podle zbylých tam stop. Že Paprocký uvádí na tomto náhrobku tytéž erby jaké jsou na náhrobníku Jana a Onše, vysvětluje se tím, že ti to byli vlastní bratři Přemkovi.

21. Náhrobek Doroty ze Lhoty († 1524) s tímto nápisem na obrubě:

**leta panie / 1528 / w pondielki melifonoczni dołonala ge / ģt
w panu bohu ģwot ģwueħ / [do]łotta / ze ģhotty Manzella
Bana przemka z wi / ełłowa racziz pā duoh buħħi geħu byti
miłoħtiw] .**

Obruba jest ve všech čtyřech rozích přerušena štítky s těmito erby: 1. mlýnské (palečné) kolo, 2. půl vola, 3. kozel, 4. lev. Palečné kolo měli ve štítě vladkové z Bílé Lhoty; Dorotinyň otcem byl nepochybně Jiřík ze Lhoty, jenž r. 1498 přijal na spolek manželku svou Barboru z Přebos na hrad pustý Vrani Horu, na tvrz Lhotu se vsí, na ves Vranovou atd.¹ Vladkové z Přebos měli na štítu půl vola, jak svědčí ivanovský vývod Albrechta z Bukůvky (č. 1.). Jest tedy na druhém místě erb mateřin. Kozla (či kamzíka) měli ve štítě vladkové Drahanovští ze Stvolové, lva pak rozmanité rody.² Oba poslední erby patří patrně oběma babám Dorotiným.

¹ D. Z. Ol. XVI. 4.

² Kolář, Českomoravská Heraldika I. 119 praví, že tento lev náleží vladkám z Rataj nebo z Rabštejna; Aug. Sedláček, Pýcha uroz. 70, připisuje jej vladkám z Rataj. Kolář sám však na str. 181 svého díla praví, že vladkové z Rataj měli v erbu půl orlice; podle Krále z Dobré Vody (Heraldika 287) pak měli ve zl. štítě černé břevno s lilii nad a pod ním.

22. Náhrobek Arkleba z Víckova († 1538) s nápisem:
letha m . V . XXXVIII . w autery . / przed . swatim . waczla-
wem . pan . Arkleb . z wiczlowa . jin / pana . przemka . z wicz-
lowa / dołonal . wief . żywot(a) . swego . gehoż . duży . panbub
. racz . miłostiw . (byti) .

Na tomto kameni jsou erby: 1. pánů z Víckova, 2. ozubené (palečné) kolo, 3. lilie, 4. půl vola. Tento Arkleb byl tedy synem Přemka z Víckova a Doroty ze Lhoty (ozubené kolo); matkou Přemkovou byla Kateřina ze Zástřizl (lilie); bába po matce (erb půl vola) byla Barbora z Přeboz.

Vývod tedy jest takový:

(Arkleb z Víckova) Kateřina ze Zástřizl (Jifík ze Lhoty) Barbora z Přeboz 1498

Přemek z Víckova † 1561

Dorota ze Lhoty † 1524

Arkleb z Víckova † 1538

23. Tytéž čtyři erby jsou na náhrobníku jakési paní, který stojí nyní u jižní zevnější zdi prusinovského kostela. Náhrobek ten je napříč přeražen a nápisová obruba tak porušena, že z nápisu lze přečísti pouze tolik:

(Zetha Panie 1) / 5 . 35 we Czwrtel den Sw. Wolffganta pany /
... / dołonala gt wief [żywot] a swiego gehoż duży Pan
Duoh mi[łostiw byti racz] .

Podle erbů byla tato paní vlastní sestrou Arkleba z Víckova († 1538) a tedy dcerou Přemka z Víckova a Doroty ze Lhoty.

24. Také na náhrobku Záviše z Víckova a na Polehradicích († 1569), rovněž v kostele prusinovském, jsou čtyři štítky, avšak pouze na prvním jest erb (víckovský), ostatní tři jsou prázdné.

Nápis je takový: LETHA . PANIE . 1 . 5 . 6 . 9 . W SOBOT / V .
 PRZED . S . HRZEHORZEM . VMRZEL . GEST . VROZENY . A STATECZNY
 . RY / TIRZ . PAN . ZAWISSE . ZWYCZK / OWA . ANA . POLEHRADICZYCH .
 A TVTO . GEST . POCHOWAN . PAN . BVOH . RACZ . GEHO . DVSSY .
 MILOSTIW . BYT .

Tento Záviš z Víckova byl synem Filipa z Víckova a Zuzany z Bruzovic. Filip pak byl bratrem Přemka podkomořího (shora pod č. 20.) a tedy synem Arkleba z Víckova a Kateřiny ze Zástřizl. Na třetí štítek (báby po otci) patří tedy Zástřizlovská lilie. Erb pánů z Bruzovic a matka Zuzany z Bruzovic (bába Závišova po matce) nejsou mně známy.¹

¹ Viz ostatně genealogické tabulky v citovaném spisku mém „Náhrobky Prusinovských z Víckova“ 30 a 31, a doklady k nim na příslušných místech v textu.

IV. Bítovšti ze Slavikovic.

V Moravičanech v kostele jsou čtyry vývody Bítovských ze Slavikovic, a to:

25. Náhrobek *Anežky Bítovské ze Slavikovic* († 1567) s nápisem:

LETA PANIE · 156 · 7 NA DEN / SWATEHO BRYCHZYHO VMRZELA VRO-
ZENA PANI ANEZKA / BITOWSKA Z SLAWIK / OWICZ GEGIZTO TIELO
TVTO ODOPCZIWA ·

V rozích jsou tyto erby: 1. lev vztýčený, držící v předních tlapách šavli hrotem dolů obrácenou; 2. erb Bítovských ze Slavikovic (tři pušadla koňská); 3. pták vyletující, stojící jednou nohou na prostředním ze tří pahorků; 4. Zástřizlovská lilie.

Zde jest tedy erb otce nebožčina (a tedy i její vlastní) teprve na druhém místě, kdežto na prvním asi jest erb jejího manžela. Wolný, Kirchl. Top. Ol. IV. 32, tvrdí, že tato Anežka Bítovská byla manželkou Erazima z Věžník. Věžníkové však mají jiný erb, totiž hlavu psa ‚věžníka‘. Erb č. 1. (lev se šavlí) vyskytuje se na Moravě ještě ve Zvoli u Zábřeha na náhrobku bezejmenného rytíře, považovaného za Petra z Žerotína. Avšak žerotínský lev nedrží žádné šavle. Erbu 3. rovněž nelze určit.

26. Také na vedlejším náhrobku *Elišky ze Zástřizl* († 1568) jest její vlastní erb na druhém místě, kdežto na prvním místě jest erb jejího manžela. Nápis je totiž takový:

LETA PANIE 1568 TV SOBOTV PR / ZED S IAKVBEM VMRZELA VROZENA
PANI ELISSKA Z ZASTRIZL A NA DAVBRAWICZY POZVSTALA WD
OWA PO NEBOSSTIKOWI PANV WACZLAWV / ZAWISSI BITOWSKĚ Z
SLAWIKOWICZ A NA DVBAWICZI PAN BVH GEGI DVSSI MILOSTIW
BYTI RACZ ·

Erby pak jsou zde tyto: 1. Bítovských ze Slavikovic (tři pušadla), 2. Zástřizlovská lilie, 3. dvě (zlaté) trouby pánů z Počenic jsou nyní otlučeny, 4. štítek je prázdný. Patří tedy 1. erb nebožčinu manželovi, 2. jejímu otci, resp. jí samé, 3. manželově matce Markétě z Počenic.

Tato Markéta byla podle nápisu na jednom ztraceném náhrobníku moravičanském, jež zaznamenal Středovský (v rukopise mor. zem. arch. Cerr. II. č. 370), manželkou Závěše Bítovského, který umřel 1525 a také v Moravičanech byl pochován, a jehož náhrobník je rovněž ztracen.

27. Náhrobek Václava staršího Bítovského ze Slavikovic († 1582); vlastní náhrobní nápis (nahore nad náhrobkem) je zamalován, ač ještě znatelný, avšak pro genealogii tohoto rodu bezvýznamný; nápis na obrubě náhrobníka samého pak praví toliko, že náhrobek ter. dal r. 1585 postaviti nebožtíkův bratr Vilém Bítovský ze Slavikovic.

Na tom náhrobku jsou erby: 1. na erbovním štítě, jež rytíř drží, a nahore vpravo erb Bítovských ze Slavikovic (tři pušadla), 2. Zástřizlovská lilie (matkou Václava staršího byla Eliška ze Zástřizl), 3. erb nezřetelný, 4. dvě trouby pánů z Počenic.¹ Protože Markéta z Počenic byla nebožtíkovou babou po otci, měl by podle pravidla tento čtvrtý erb býti na místě třetím. Vývod je neúplný:

Záviš Bítovský ze Slavikovic † 1525

mž Markéta z Počenic † 1521

Václav Záviš Bítovský ze Slav. † 1553 mž. Eliška ze Zástřizl † 1568

Václav starší Bítovský ze Slavikovic † 1582

28. Náhrobník Jana, syna tohoto Václava staršího Bítovského ze Slavikovic († 1578) s tímto nápisem:

LETA PANIE 1578 WE STRZEDV DEN SWATEHO WINCZENCI VMRZEL ·
GE / ST · VROZENEMV PANV WACZLAWOW[I] · STARSSIMV BITOWSKI ·
MV · SLAWIK[O]WICZ · A NA · DAVBRAWICZI · SIN / GMENEM · IAN ·
WSSEMOHV CZY · PAN / BVOH · DVSSI · GEHO · MILOSTIV BEIT[I] RACZI ·

Nad reliéfem ležícího hošíka dva erby vedle sebe: vpravo Bítovských ze Slavikovic (tři pušadla), vlevo matky Ederovny ze Štávnice (dvě kladiva a dva kopáče křížem přes sebe).

Podle uvedeného rukopisu Středovského bývalo druhdy v moravičanském kostele ještě sedm náhrobků jiných členů tohoto rodu, není však známo, zda to byly vývody.

□□□□□

V. Zoubkové ze Zdětina.

Ve Zdoukách, kdež jedna větev tohoto rodu měla svou hrobku, jest vývod na Moravě svého druhu jediný, totiž čtyr-erbovní vývod na jediném štítu čtvrceném. Jest to

¹ Tři posledně uvedené náhrobky vyobrazeny byly v MCC 1900 str. 130 a 131 a v Č. VI. M. Sp. Ol. XVII. 1900 157/58.

29. vývod Jana Jiřího Zoubka ze Zdětína († 1584) v tamějším kostele. Na štítu, jež rytíř drží v pravici, je v 1. čtvrtce vlastní erb Zoubků ze Zdětína (dvě ruce obrněné), v 2. čtvrtce erb Štolbaských z Doloplaz (pět kosmých pásů), v 3. erb pánů z Lisnice (tři říšská jablka) a ve 4. pánů z Kounic (dvě lekna).

Jan Jiří Zoubek byl synem Jáchyma Zoubka, podkomořího markr. mor. († 1571), a první manželky jeho Lidmily Štolbaské z Doloplaz, která byla dcerou Salomeny z Kounic. Otcem Jáchymovým byl Jan Zoubek, matkou Jáchymovou pak a tedy babou Jana Jiřího po otci byla Kateřina z Lisnice. (Paprocký l. c. CCCXIX./XX.)

Jsou tedy na tom štítu tyto erby: 1. vlastní erb nebožtíkův, resp. otcův; 2. erb nebožtíkovy matky Lidmily Štolbaské z Doloplaz; 3. erb jeho báby po otci Kateřiny z Lisnice; 4. erb jeho báby po matce Salomeny z Kounic.

Paprocký na cit. místě podává dvojitý vývod rodičů tohoto Jana Jiřího Zoubka, totiž Joachyma Zoubka ze Zdětína a jeho manželky Lidmily Štolbaské z Doloplaz, každý o pěti erbech, těmito slovy:

„Pan Joachym Zoubek ze Zdětína, podkomoří markrabství Moravského, syn Jana Zoubka ze Zdětína, měl tři manželky: první Lidmilu Štolbaskou z Doloplaz, kteráž užívala za erb pěti štrychů, totižto dvou černých a dvou bílých a v prostředku zlatého. Té paní Lidmily byla máteř paní Salomena z Kounic. A tu paní Salomena z Kounic porodila byla paní Barbora hrabinka z Walštromu, kteráž užívala za erb orla černého o dvou hlavách. Bába po otci té paní Lidmily Štolbaské z Doloplaz byla paní Anežka z Mírova. A té paní Anežky z Mírova byla matka paní Anna z Miličina.

Tohoto pana Joachyma Zoubka ze Zdětína byla vlastní matka paní Kateřina z Lisnice, kteráž užívala za erb tři jablek královských zlatých na červeném štítu. Matka její byla paní Johanka Vlkovna z Konecchlumí. Téhož pana Joachyma Zoubka byla bába paní Anna z Bobolusk. Prabába pana Joachyma Zoubka byla paní Dorota z Žerotina. A to jest vlastní vývod tohoto pana Joachyma Zoubka.“¹

¹ S tím se nesrovnává toto místo ve spisu „Pýcha uroz.“ str. 31: „Máti Jáchyma Zoubka ze Zdětína Kateřina z Lisnice byla manželkou Janovou, její máti se jmenuje Johanka z Konecchlumí a *bába Anna z Bobolusk*, ale tato

Z toho jde:

Vývod Jáchyma Zoubka ze Zdětína.

N. z Bobolusk		
mž. Dorota z Žerotína		N. z Lisnice
Jan Zoubek ze Zdětína	Anna z Bobolusk 1490	Johanka Vlkovna z Konecchlumí
Jan Zoubek ze Zdětína		Kateřina z Lisnice
Jáchym Zoubek ze Zdětína † 1571		
1. mž. Lidmila Štolbaská z Doloplaz.		

Vývod Lidmily Štolbaské z Doloplaz.

N. z Mirova		
mž. Anna z Miličina		N. z Kounic
Václav Štolbaský z Doloplaz	Anežka z Mirova	mž. Barbora hrab. z Valštromu
Adam Štolbaský z Doloplaz		Salomena z Kounic
Lidmila Štolbaská z Doloplaz		
mž. Jáchym Zoubek ze Zdětína.		

Nápis na řečeném náhrobku je takový:

[LETA · PANĚ · 158]4 · WNEDÍELÍ · PRED · PO / WYSSENÍM · SWATEHO
 · KRŽIZIE · DOKO / NAL · GEST · ŽIWOT · SWVOG · VROZENY / PAN ·
 IAN · GIRŽI · ZAVBEK · ZE · ZDIETINA · / A NA ZDAVNKACH · A W
 TOMTO CHRA, MIE · BOŽÍM · POCHOWAN · GEH / OZTO · DVSSI · PAN
 · BVH · WSSE / MOHVCZY · RACZ · MILOSTIW / BYTÍ · A WPOCZÍET ·
 SWYCH · WY / WOLENYCH PRŽIGITÍ ·

Po obou stranách náhrobníku jsou dva malé hrobové kameny dítek téhož Jana Jiřího, totiž

30. náhrobek Jáchyma, syna Jana Jiřího Zoubka ze Zdětína, s nápisem jen částečně zachovaným:

..... SWATE — LVCZYGE / DOKONA — L ŽIWOT / SWVG — IOACHÍM /
 SYN — PANA / [JANA] GIRŽIHO ZAVBKA / GEHOZTO DVSSI / [PAN BVH
 RACZ MILOSTIW BYTÍ] ·

Podle Cerroniho (rkp. I. 79) začínal ten nápis takto: Léta 1580 den svatě Lucie atd.

se připomíná l. 1490; jest tu tedy zmatek. Máti Lidmilina byla Salomena z Kounic, manželka Adamova, jenž byl již l. 1528 mrtev. Tento zase byl synem Václavovým (1475—1508), jehož manželkou by byla Barbora hrab. z Valštromu, jejíž matkou byla podle vývodu Anežka z Mirova." Toť ovšem zmatek.

V obou spodních rozích tohoto kamene jsou erby: Zoubkův ze Zdětína (viz náhr. č. 29) a pánů ze Šternberka (hvězda osmirohá). Byl tento Joachym synem z prvního manželství Jana Jiřího s Kateřinou ze Šternberka.

31. Na protějším malém kameni je vyobrazeno děvčátko, jehož jméno se nezachovalo v nápisu: podle popisu svého času pořízeného Cerronim jmenovalo se Johanka. Nápis doplněný podle Cerroniho zněl:

LETA · 1 · 5 · 8 · 5 · W AVTERY PO NEDELI / LETARE · DOKONALA ·
ZIWOT [SWVG · IOHANKA · DCZERA · PANA GIRZIO ZAVBKA GE-
GIZTOJ DVSSI PAN BVH RACZ MILOSTIW BYTI ·

Tato Johanka byla dcerou Jana Jiřího z jeho druhého manželství se Zuzanou ze Zástřizl. Pod reliefem jsou vedle sebe erby Zoubkův ze Zdětína a pánů ze Zástřizl (lilie).

Tento i předcházející náhrobek jsou tedy vývody dvoj-erbovní.¹

□□□□□

VI. Oujezdečtí z Morašic.

Této rodině patří tři vývody v kostele na Plumlově, a to dva šestierbovní a jeden dvouerbovní, totiž:

32. Náhrobník Alžběty Bořkovny z Dohalic († 1602) - s tímto nápisem:

LETHA 1602 W STRZEDV PONEDELI CANTATE
VMRZELA GT PANI ALZBIETA BORZKOWNA Z DVHALICZ
MANZELKA WLASTNI VROZENEOHO PANA IANA
AVGEZDECZKEHO Z MORASSICZ · GEGIZTO DVSSI
PAN BVH WPOCZET WOLENICH SWICH PRZIGITI RACZIL
TAGISTA NADEGE GT A TELO GEGI POCHOWANO
PO TIMTO KAMENEM ·

Na tomto náhrobníku jsou po každé straně tři štítky nad sebou: 1. nahoře vpravo Bořkův z Dohalic (štítek rozpoltěný, pravá polovice zlatá, damaskovaná, levá černá a zlatě šacho-

¹ Všechny tři zdounecké náhrobky vyobrazeny jsou ve spisku Jos. Pecníka Paměti Zdounek (1913).

- Vyobrazen v M. C. C. 1897, 100; nápis ovšem je tam otištěn důkladně zkomolený.

vaná), 2. vlevo Oujezdeckých z Morašic (hrot šipu bez násadiště), 3. uprostřed vpravo pánů ze Sloupna (plechová rukavice), 4. vlevo třmen, 5. dole vpravo obrácené meče skřížené.¹

Vývod ten je zajisté nemálo záhadný; k vyjasnění záhady jen částečně přispívá

33. druhý šestierbovní vývod plumlovský na náhrobku Jana Heřmana Oujezdeckého z Morašic († 1596). Má tento nápis, v němž úmrtní datum uvádím napřed, kdežto na kameni — patrně nedopatřením kameníkovým — vytesáno jest až na konci:

LETA 1596 WAVTERI DEN SWATI ALZBIETI VMRZEL
GT IAN HERZMAN WLASTNI SIN VROZENEOH PANA
AVGEZDECZKEHO Z MORASSICZ . BIL STARI WIROCE
6 NEDELECH 5 DNI A TVTO GT POCHOWAN GEHOZ
DVSSI PAN BVH MILOSTIW BEITI RACI .

Též na tomto kameni jsou po každé straně tři štítky, a to 1. nahoře vpravo erb Oujezdeckých z Morašic (hrot šipu, na helmě 5 pštrosích per), 2. vlevo Bořků z Dohalic (viz předešlý náhrobek; klenot: panna rostoucí), 3. uprostřed vpravo havran s prstenem v zobáku, 4. vlevo ruka zbrojná se sekerou, 5. dole vpravo dva meče skřížené, 6. vlevo třmen.

Trochu světla vrhá na tuto záhadu zpráva v Paprockého Zrcadle CCCLXXI., která vypravuje o Václavu Oujezdeckém z Morašic, že měl manželku Majdalenu z Rokytníka, dceru Alžběty Janovské. Otcem tohoto Václava byl Zikmund Oujezdecký z Morašic, jehož manželkou byla Kateřina ze Sendražic.

Zde jsou tedy vyjmenovány rody, jichž erby jsou na obou náhrobcích plumlovských: Janovští měli v erbu dva meče skřížené, páni ze Sendražic havrana s prstenem v zobáku a páni z Rokytníka ruku zbrojnou se sekerou.

Byl-li snad Jan Oujezdecký synem Václavovým, pak by matkou jeho byla Majdaléna z Rokytníka. Jeho vývod, resp. vývod jeho syna Jana Heřmana byl by takový:

¹ Podle domněnky Aug. Sedláčka (Pýcha uroz. 80) umístěny jsou ty erby takto: vpravo 1. nebožka, 2. její matka, 3. její bába; vlevo 4. nebožčin manžel, 5. jeho matka, 6. jeho bába. Erb třmen prý patří pánům z Ryznburka, protože jiného rodu toho erbu na Moravě nebylo; matka mužova byla prý tedy z Ryznburka a bába (dva meče) snad Bradlecká z Mečkova. Podle Krále z Dobré Vody, Heraldika 149, měl na Moravě erb třmen Licek z Visemburka.

Zikmund Oujezdecký z Morašic
mž. Kateřina ze Sendražic

N. z Rokytніка
mž. Alžběta Janovská

Václav Oujezdecký z Morašic

Majdalena z Rokytніка

Jan Oujezdecký z Morašic
mž. Alžběta Bořkovna z Dohalic

Jan Heřman † 1596

Pořadí erbů na náhrobku Jana Heřmana pak bylo by: nahoře 1. otec Jan Oujezdecký z Morašic a 2. matka Alžběta Bořkovna z Dohalic; uprostřed 3. první prabába po otci Kateřina ze Sendražic a 4. bába po otci Majdaléna z Rokytніка; dole 5. druhá prabába po otci Alžběta Janovská; poslední (6.) erb třmen zůstává záhadným.

Jan Oujezdecký z Morašic byl podle Paprockého úředníkem na Chropyni u pana Jindřicha Slavaty z Chlumu a Košumberka a byl dvakrát ženat: s první manželkou Annou Ostromířskou z Rokytніка († 1579) měl syna Jana († 1579); s druhou, Alžbětou Bořkovnou z Dohalic († 1602) pak děti Jana Heřmana († 1596) a Johanku († 1604).

34. Také tato Johanka Oujezdecká z Morašic má v Plumlově náhrobek s vývodem dvojerbovním, totiž s erbem vlastním (resp. otce Jana Oujezdeckého z Morašic — hrot šípů) a erbem matky Alžběty Bořkovny z Dohalic (popsaným pod č. 32.).

□□□□□

VII. Porůzné vývody čtyrerbovní.

35. Nejstarší čtyrerbovní vývod na Moravě zachovaný a zároveň jediný z XV. věku jest náhrobek Johanky z Kravař († 1497), vdovy po Heraltovi z Kunštátu, v Prostějově ve farním chrámě. Reliefový, gotickými minuskulemi provedený nápis na obrubě kolem polovypouklého obrazu nebožky, je takový:

**Generosa domia / domna Johanna de Crawarz et de Plumlow
Relicta / Geneoři dni domi / Johaniš Heralt de Cufstat Natuē
fofuit debitu fia quta / an doica Judica / 1497¹**

¹ Rozvedeno: Generosa domina, domina Johanna de Crawarz et de Plumlow, relicta generosi domini, domini Johannis Heralt de Cunstat, naturae soluit debitum feria quarta (quinta?) ante dominicam Judica 1497. Náhrobník tento je vyobrazen ve Fr. Faktorově Popisu okr. hejtmanství prostějovského (V Praze 1898.) str. 22.

Nápis ten přerušen na všech čtyřech rozích těmito erby:
 1. (nahore vpravo) pánů z Kravař (zavinutá stříla, odřivous).
 2. (nahore vlevo) pánů z Valdštejna (lev), 3. (dole vpravo) hvězda šestirohá a 4. (dole vlevo) — jak se zdá — zajíc.

Johanka z Kravař byla dcerou Jiříka z Kravař a ze Strážnice a Doroty z Valdštejna. Patří tedy oba hořejší erby otci a matěři. Bába po matce byla Kateřina z Valdeku, jíž asi patří erb 4., bába po otci však byla Majdaléna z Pernštejna.

36. Náhrobek Herborta z Fulštejna († 1558) ve Velké Bystřici (u Olomouce) má 4 štítky, ale jenom na 1. a 3. jsou erby, totiž na 1. fulštejnský (tři meče zabodnuté do koule) a na 3. ozubené kolo. Štítek 2. a 4. jsou prázdné.

Herbort byl synem Elišky z Hradčan z jejího prvního manželství s Fridušem Herbortem z Fulštejna, po jehož smrti (před 1519) se provdala po druhé za Filipa ze Stvolové, čímž získala V. Bystřici.¹ Ještě r. 1519 přijala syna Herborta na spolek na tvrz Bystřici (D. Z. Ol. XVIII. 12). Pivcové z Hradčan měli ve štítě dva rohy, kterýžto erb by tedy měl býti na 2. štítku. Ozubené kolo na 3. štítku poukazovalo by k tomu, že bábou nebožtíkovou po otci byla některá paní Oderská z Lideřova.

Nápis je takový:

**Veta · panie · 1 · 5 · 58 · tu · strzedu · / · przed · sm · duchem ·
 umrzel · gt · urozens · pan · / · pan · / · herbort · z · Fullsteina · ana
 Bystrzy / czy pan buoh · Macz · duży · geho · miłośniw · beity ·**

37. Ve špitálním kostele ve Velk. Meziříčí jest rozebraný sarkofág Zikmunda Helta z Kementu († 1564). Ze sarkofágu toho zachovala se kromě bývalého víka (krycí desky) deska zasazena do zdi na epištolní straně presbytáře. Obě desky mají stejný čtyřerbovní vývod: 1. vlastní erb nebožtíkův (padací mříž hradní), 2. Drnovských z Drnovic (tři příčná černá břevna v horní polovici v bílém štítu), 3. je nezřetelný, 4. calta pokosem (pečivo podlouhlé, na obou koncích zašpičatělé). Tuto měli v erbů Caltové z Kamenné Hory.

Na desce ležící v dlažbě je nápis:

¹ Srov. L. M. Swoboda, Die Herren von Fullstein. Notizenblatt d. histor. statist. Sektion 1868. č. 4 a 5.

**Petha Bojicho / MDLXIII / w středn pd S. Ondřege Vmřel /
Vrozeny Pan Van Jilmund Gelt / z Kementu a na Mezeřvch -
Toho / času Krále geho ti Kadda a Myřto / lancelhř w Ara-
lowřtwy Czeřte - Ge / hoř duřhi pan Bnh rač milořtiw byti -**

Na druhé, do zdi zasazené postranní desce¹ bývalého sarkofágu jest kromě oněch čtyř erbův uprostřed ještě erb nebožtíkův ve větších rozměrech.

38. Do nového městského musea litovelského byl nedávno z Olomouce převezen náhrobník Jana Borejčky z Bříšťan († 1566), jenž druhdy stával u dominikánského (dříve bernardinského) kostela v Olomouci. Také tento náhrobník je čtyřerbovním vývodem, máje v rozích tyto erby: 1. vlastní erb vladyk Borejčků z Bříšťan (štíť rozpoltěný, pravá polovice šachovaná, levá prázdná, klenot: půl kamzíka šachovaného); 2. plechovice (plechová rukavice) pánů ze Sloupna; 3. štíť rozpoltěný, v pravé polovici půl orlice; 4. hvězda (?) šestirohá.

Obrubu vyplňuje tento nápis:

LETVA · PANIE · 1566 · W SOBOT · V · PRZED · S · KATERZINW ·
VMRZEL · GEST · VROZENY · WLADYKA PAN / IAN · STARSSI · BO-
REICZKA · Z BRZIS / STIAN · ANA · PRZESTAWLKACH · KTERYZ ·
GEST · TVTO · POCHOWAN · / GEHOZ · DVSSI · PAN · BVOH · RACZ ·
MILOTIW · BEITI ·

39. a 40. Dvojité náhrobek Jana Haugvice z Biskupic († 1568) a jeho matky Anny Marie Cetřysové z Kynšperku zemřelé rovněž r. 1568, v kostele sv. Jakuba v Brně, sestává ze dvou kamenů nad sebou zasazených, z nichž na každém kromě nápisu jest po pěti erbech; čtyři z nich umístěny jsou ve všech čtyřech rozích, kdežto uprostřed jest ve větších rozměrech vlastní erb obou nebožtíků; poněvadž se však tento erb opakuje nahoře vpravo, tedy i tyto vývody jsou vlastně čtyřerbovní a nikoli pětierbovní, za něž je vydává Kolář.²

Nápisy jsou na těchto náhrobcích takové:

¹ Vyobrazena u A. Kratochvíla, okres Velkomeziříčský, 60.

² Česko-mor. Heraldika I. 122, kdež ostatně jest mylně uvedeno, že jest to náhrobek Hanuše Haugvice.

LETA · P · 1568 · WESSTWRTEK · PRZED SWA^z / TÝM · HAWLEM · VMRZELA · VROZENA · PANŮ / PANŮ · ANNA · MARIE · CETRISOWA · Z KĪNSS^z / PERKV · MANZIELKA · VROZENEHO · PANA / PANA · HANVSSE · HAVGWICZE · ZBIŠKVPICZ · / EC · GEGISSTO · DVSSI · PAN BVH · RACZ · MIŁOSTIW · BEYTŮ ·

Na spodní desce:

LETA · P · 1568 · WESSTWRTEK · PRZED · SWA^z / TIM · WACZLAWEM · VMRZEL · VROZENI · PAN / PAN · IAN · HAVGWICZ · ZBIŠKVPICZ · EC · SÍN / VROZENEHO · PANA · PANA · HANVSSE · HAVG^z / WICZE · ZBIŠKVPICZ · ANA · RACZICZYCH · / EC · GEHOSSTO · DVSSI · PAN · BVOH · RACZ · MIŁOSTIW · BEYTĪ ·

Na kameni paní Anny Marie Cetrysové jsou tyto erby: uprostřed a nahoře v pravo její vlastní erb (volská hlava) a nad ním písmena W · C · Z · K (Voldřich Cetrys z Kynšperku, otec paní Anny); nahoře vlevo kříž s písmenami B · Z · R · A · T · , což Kolář vykládá na vладыky ze Rtišovic a Tavikovic, kdežto Sedláček to čte: Barbora z Kotole svob. paní ze Stolberka; dole vpravo je odřívous pod písmenami A · T · Z · K; bába po otci tedy byla Anna Tvorkovská z Kravař; konečně dole vlevo erb křídlo pod písmenami A · M · Z · L, což znamená, že bába po matce byla A. Meziřícká z Lomnice.

Vývod částečný:

N. Cetrys z Kynšperku
mž. A. Tvorkovská z Kravař

N. z R. a T.
mž. A. Meziřícká z Lomnice

Voldřich Cetrys z Kynšperku

B. z R. a T.

Anna Marie Cetrysova z Kynšperku † 1568.

Na kameni Jana Haugvice jest uprostřed a nahoře vpravo erb Haugvicův pod písmenami H · H · Z · B · , což značí Janova otce Hanuše Haugvice z Biskupic; nahoře vlevo jest erb Janovy matky Anny Marie z Kynšperku, volská hlava pod písmenami A · M · Z · K; dole vpravo jest erb Kunštátský (tři příčné pruhy v horní polovici) pod písmenami P · Z · K · , t. j. P. z Kunštátu (báby po otci); a dole vlevo konečně opět kříž s týmiž písmenami jako na kameni hořejším, totiž B · Z · K · A · T · (bába po matce).

Vývod rovněž neúplný:

(Václav Haugvic z Biskupic)
mž. P. z Kunštátu

Voldřich Cetrys z Kynšperku
mž. B. Z. R. A. T.

Hanuš Haugvic z Biskupic

Anna Marie Cetrysova z Kynšperku

Jan Haugvic z Biskupic † 1568.

41. V Moletíně jest čtyrerbovní vývod Žofie, dcerky Kašpara Štysle z Alšic¹ († 1589), s tímto nápisem:

LETA PANĚ 1589 . . MESYCE / VMRELA VROZENYCH WLADIK
PANA / KASSPA SSTISLE ZZALSSYC A PANY / MANDI BORINSKE Z ROZ-
TROPICZ NAT / EMPLV: DZERKA ZOFIGE: STARZI IZ NIELV / PAN BVH
RACS: DUSSY GEGY MIL: BYTI .

Na stříšce tohoto kapličkovitého náhrobku jsou dva erby, z nichž první (Štyslů z Alšic) je pod nátěrem a vápnem nezřetelný, na druhém pak jsou dvě hradní věže Boryňských z Roztropic. Oba dolní erby jsou nezřetelné.

42. V Bořitově v kostele jest náhrobní kámen vладыky Kateřiny Čatrvanky z Gosvic, „paní Boziny z Lipého na Černé Hoře věrné za 27 let služebnice“ († 1576), na němž je pět štítků se čtyřmi různými erby: uprostřed a nahoře vpravo znak Gosvický (půl ženské bez ruk), 2. erb dvakrát napříč dělený, prostřední břevno šachované, 3. střela a klíč křížem přes sebe, 4. erb Haugviců (beraní hlava). Výkladu tohoto vývodu nelze mi na ten čas podati.

43. V Drahanovicích u kostela je náhrobek děti Vladislava Bernarta Drahanovského ze Stvolové a Anny Pavlovské z Pavlovic, totiž Jana († 1593) a Anny († 1594). V horní části tohoto kamene je nápis:

. umrzeli (?) w panu Bohu ditly - syn a dczerka Vroze
(ne)ho Pana Wladyslawa Bernarta Drahanowiske ze Stwolowe
a na Drahanowyczch: A panu Annu Pawlowiske z Pawlowycz
Manzelty go gegichyto duřim Pan Duoh racz milořty buty .

Po stranách tohoto nápisu jsou erby: vpravo Drahanovských ze Stvolové (kozel či kamzík), vlevo Pavlovských z Pavlovic: šestirohá hvězda s půlměsícem.

Kolem reliéfů obou dítek pak jsou ještě porouchané nápisy:

Leto 1593 umrzel geřt Janyczek syn . . Pana Pana
Bernarta a Pa . .

¹ Wolný, Kirchl. Top. Ol. IV 30, praví mylně, že je to náhrobek Žofie dcery Boryňského z Roztropic.

Řeta 1594 Vmrzela geß Anuczla dezera . . . pana Bernarta a Anny manzielsky ge^o.

Pod reliefy pak jest vpravo Zástrizlovská lilie, vlevo erb Drahanovských ze Stvolové. Matka Vladislava Bernarta, jenž byl synem Jana Drahanovského ze Stvolové, byla totiž ze Zástrizlů. První tři erby tedy patří správně: 1. otci, 2. matce, 3. bábě po otci; na 4. místě opakuje se erb otcův; ale snad byl tímto druhým erbem Drahanovských míněn děd Jan.

Vývod je takový:

Jan Drahanovský ze Stvolové
mž. N. ze Zástřizl

Vladislav Bernart Drahanovský ze Stvolové
mž. Anna Pavlovská z Pavlovic

Jan † 1593 Anna † 1594

44. Ve znamenitém lapidariu města Mor. Třebové ve hřbitovní kapli Dušiček jsou dva čtyřerbovní vývody, totiž předně Alžběty Glauvicové († 1618) s nápisem:

Im 1618 den 4. Junius am 24 In der Ganzen uhr Ist in gott selig verschiteten die Edle Ehren, Ehugennt Reiche Frau Elisabeth Geborne glauwitzin aus dem Hause bril gott vor Rege ihr Eine Fröhliche Auferstehung zum ewigen leben.

Při tom jsou erby: 1. Glauvický (kapr plovoucí ovázaný uprostřed stužkou, klenot rovněž kapr, za ním tři péra); 2. Schlichtingský (parohy, a to jeden pár v přirozené poloze, nad ním třetí paroh vodorovně; klenot tři péra); 3. erb pánů z Heydy (rostoucí lev, klenot: čepice, za ní šest per) a 4. erb pánů Litviců (tři křídla, totiž dvě kolmo a jedno vodorovně nad nimi položené; klenot dvě palečná kola a mezi nimi tři péra).

45. Druhý mor.-třebovský vývod patří Hanuši Kryštofovi Litvicovi († 1618) a má tento nápis:

Im 1. 6. 1. 8. den 20 Januarij vmb halbe / 13 ganzen vhr Ist in gott selig vor schieden des Edlen Ehren / vekten Herrn Kristof Littwig vom / Alten Nauden Eheleiblich Sonlein Hans Kristof dem gott gnadt.

Při tom tyto erby v rozích: 1. Litvický (viz předcházející náhrobek), 2. Reichenbašský (kotouč, do něhož zabodnuty tři

mečíky; klenot: rostoucí kůň), 3. Glauvický (viz předcházející náhrobek); 4. tři růžice na šikmém břevně; klenot: totéž na křídle.¹

□□□□□

VIII. Porůzné vývody dvojerbovní.

46. V Křižanově v kostele je náhrobek Kačenky Lhotské ze Ptení († 1564) s tímto nápisem na obrubě:

**Zetha Panie 1564 w prwni strzedu w poltce nmrzela Kaczenka
dczera urozeneho wladnyh Pana Zdenka Zhotiskeho ze Pteny.**

U nohou nebožky jsou dva štítky: vpravo s erbem Lhotských ze Ptení (rostoucí jednorožec z koruny), vlevo Podstatských z Prusinovic (parohy). Matkou této Kačenky byla Alina Podstatská z Prusinovic, která byla pochována vedle manžela svého Zdeňka Lhotského ze Ptení v téže kostele křižanovském pod náhrobníkem, uvedeným v úvodě k tomuto pojednání.

47. Jiný dvojerbovní vývod jest ve Vyšehoří (u Mohelnice), totiž náhrobník Aničky, dcery Václava Kobylky z Kobylího († 1581), s nápisem:

[LETHA PAJNIE MDLXXXI W NEDIELI POS[WATE . . . / . . . ME]ZY XVII ·
A · XVIII · HODIN V RACZYL GEST PAN B / VOH PROSTRZEDKEM SMRTI
S TOHO / SWIETA POWOLATI ANICZKV · DCERV VROZENEHO WL
ADYKY PANA WACZLAWA KOBYLKY / [Z KOBYLÍHO] ANA NIEMECZKIM
FODOLI · W · STARZI XIII / NEDIELI GEGI DVSSY PAN BVOH TA NADEGE
G / ET RACZYL K SOBIE PRZYGIŁ - A Y PO ZDEGSSY BIDE SLAWNE
KORVN [ovati]

Pod figurou jsou vedle sebe dva erby: Kobylků z Kobylího (trup s pozdvíženými rukama, na helmě 5 per) a zástržilovská lilie (matčin).

48. V Cholině (u Litovle) v kostele jest dvojerbovní vývod dětí († 1589 a 1590) Jana Staroveského ze Staré Vsi a Barbory Zoubkovny ze Zdětína, s nápisem:

¹ Náhrobky č. 44 a 45 vyobrazeny jsou v článku Al. Czerny, Das Lapidarium am Friedhofe zu Mähr. Trübau, Mitt. des Erz. Rainer-Mus. 1913, 121, 126.

LETA PANIE . 1 . 5 . 89 . W PONDIELI PO NEDIELI KWIETNEJ W PANV
BOHV VSNVLI . PETR . A IAN SINOWE VROZENICH . PANA . IANA .
STAROWESKEHO Z STARE WSI A PANI BARBORI ZAVBKOWNE ZE ZDIE-
TINA A NA WELKE RAKOWEI . TEZ LETA 90 . . CZENKA DCZERKA
GEGICH TEN PATEK PRZED SWA MIKVLASSEM GEGICHZTO DVSSIZKAM
PAN BVH MILOSTIW BEITI RACZ :

Pod reliefem těchto tří dětí jsou erby jejich rodičů: vpravo Staroveských ze Staré Vsi (kotlové ucho a meč), vlevo Zoubků ze Zdětína (dvě zbrojné ruce).

49. Náhrobník Ludmily a Mariany Kokorských z Kokor († 1552 a 1555) v Drahanovicích s nápisem:

**Retha . 1 . 5 . 52 . tu nedielu . przied . Stu . Margitu .
Vmrzela . gt . uroze . panna . Ludmila . Kokorsta . z Kokor .
dczera . pana . Bohusze . z Kokor . a na . Zajtowie .**

**Leta . 1 . 5 . 55 . w pōdiele przied . S . Zilppē . umrzela
. gt . Marianna . z . Kokor . dczera . pan Buoh . Racz . gim .
miłostiw . behti .**

Pod reliefem obou sester jsou v obou spodních rozích náhrobníka, jehož spodní okraj je dnes pod úrovní půdy zasypán, erby rodičů: vpravo Kokorských z Kokor (rostoucí lev na zdi), vlevo erb matčin, porouchaný, snad Markéty z Polánky (D. Z. Ol. XXVII, 9).¹

□□□□□

IX. Pěti- a víceerbovní vývody.

50. Jediný mně z Moravy známý skutečně pětierbovní vývod náhrobní jest ve farním kostele uh.-brodském na náhrobníku Maximiliána bar. Kounice († 1632). Uprostřed jest 1. erb Kounický (dvě lekna), 2. nahoře vpravo bozkovský (hřeben o 7 hrotech), 3. vlevo pánů z Roupova (zlatá orlice), 4. dole vpravo Žabků z Limberka (čtvrcený, 1. a 4. pole střela s půlprstenem, 2. a 3. žába) a 5. dole vlevo šikmé břevno.

Nápis na něm je takový:

¹ Vyobrazeno v M. C. C. 1892, 232, avšak bez spodního okraje kamene, takže erbů neviděti.

. . . . /-PERILLVSTRIS · ET · / MAGNIFIC · DNS · D · MAXIMILIAN⁹
 BARO · DE · KAVNIZ · / HVNO · BRODAE · DNS HVLDARICOR / FILI⁹ ·
 ET · NEPOS · PETRI · PRONEPOS · / HVLDARICI · SENIORIS · ABNE-
 POS · EX / LIDMILLA · BARONISSA · DE · RAVPA · / WILHELMI · FILIA ·
 A^o · MDCI · DIE · XIV · SEPT · HORA · XI · ANTEMERIDIANA NATVS ·
 A^o · MDCXXXII · DIE · VI · IVLI / EADEM HORA OBIIT · ET · HOC ·
 TVMVLO · CONDITVS · RESVRRECTI / ONEM · MORTVORVM · EXPECTAT ·

V devíti slovech tohoto nápisu (od ‚Huldaricor[um]‘ do ‚abnepos‘) obsažena jest tato posloupnost:

Oldřich starší z Kounic

Petr z Kounic

Oldřich z Kounic

Vilém z Roupova

Oldřich z Kounic mž. Ludmila z Roupova

Maximilián z Kounic * 14. IX. 1601, † 6. VII. 1632.

Děd Maximiliánův Oldřich měl manželku Anežku z Bozkovic (z linie trnavsko-bučovické), nar. 1571; jest tedy nahoře vpravo erb nebožtíkovy báby po otci, nahoře vlevo erb matčin.

51. Sem snad zařaditi dlužno též erby na portále domu Onše z Břesovic, sekretáře Vratislava z Pernštejna, v Prostějově. Na tom portále jest nápis:

GVBERNACVLIS DOMINI HVIVS VRBIS PRAESIDENTE ILLVSTRI ET
 MAGNIFICO DOMINO DOMINO WRATISLAO A PERNSTEIN DNO IN
 TOWACZOW ET LITOMYSSL, SVMMI ORDINIS DOMY BVRGVNDIAE
 AVREI VELLERIS AEQVITE AVRATO ET SVAE MAIESTATIS IMPERATORIS
 ROMANOR ET VNGARIAE ATQVE BOHEMIAE ETC. REGIS SECRETO
 CONSILIARIO CAMERARIO ET SVPREMO CAMERARIO SACRI BOHEMIAE
 REGNI, HOC AEDIFICIVM EXPOSITVM PERFECTVM ET CONSVMATVM
 EST. IMPENSIS NOBILIS VIRI DOMINI NICOLAI ONESS A BRZESOUICZ
 PREFATI MAGNIFICI SECRETARII. ANNO 1571.

Na portále je celkem 7 erbů takto rozdělených: Nejvýše je dvojice erbů Vratislava z Pernštejna (zubří hlava) a manželky jeho Marie Manriquezovy de Lara. Pod nimi na architrávu portálu jsou 4 erby vedle sebe: 1. Pernštejnský; 2. štít rozpoltěný, v pravé polovici šikmé břevno, levá opět rozpoltěná; 3. křídlo pánů z Lomnice; 4. štít dělený, ve spodní polovici tři hvězdy. — Konečně pak uprostřed oblouku brány jest erb gryf (noh). Tento jest asi erbem Onše z Břesovic a nepatří k hořejšímu vývodu Pernštejnskému.

Erb č. 3. patří Bohunce z Lomnice, která byla manželkou Jana z Pernštejna († 1475), Vratislavova praděda; erb na čtvrtém

místě uvedený jest erb Kdulinců z Ostroměře; manželka Vratislavova děda Viléma z Pernštejna (1435—1521) Johanka z Liblic byla totiž neteří Petra Kdulince, její matka byla tedy tohoto sestrou; jest to tudíž erb matky oné Johanky z Liblic, tedy Vratislavovy druhé prabáby.

Erb č. 2. není v žádném heraldickém díle o šlechtě české a moravské.¹ Mám však za to, že to má býti erb jmenované právě Vratislavovy báby Johanky z Liblic, jenž se popisuje takto: „poloviční štít s šikmým pruhem z kraje prvé čtvrtiny do kraje čtvrté čtvrtiny štítu se nesoucím.“² Poněvadž portál byl za nepříteliš dávné doby natřen různými barvami, domnívám se, že onen erb byl za té příležitosti natěračem věci neznalým změněn.

Vývod jest takový:

Jan z Pernštejna † 1475	N. z Liblic
mž. Bohunka z Lomnice	N. Kdulincová z Ostroměře
<u>Vilém z Pernštejna</u>	<u>Johanka z Liblic</u>
Jan (Bohatý) z Pernštejna	
(2. mž. Hedvika z Šelmberka)	
Vratislav z Pernštejna	
mž. Marie Manriquezova de Lara.	

Považujeme-li tento vývod za šestierbovní, byl by tu — kromě vlastního erbu Vratislavova a jeho manželky — erb jeho otce, pak báby po otci (Johanky z Liblic) a obou otcovských prabáb (Bohunky z Lomnice a N. Kdulincové z Ostroměře).

52. Téhož druhu, ale jinak uspořádán jest vývod Albrechta z Boskovic nad branou zámku Černé Hory, která nese tento nápis:

¹ Aug. Prokop, Mark. Mahr. 723, praví, že jest to Herberšteinská radlice (Pflugschar); Herberšteínové však mají v erbu krokev. Také prý je na tomto portále erb Zuberštejnský a Mansfeldský. Zuberštejnský je totožný Pernštejnským a Mansfeldského tam není. V rodokmenu na str. 725 pak uvádí Annu Marii Manriquezovu de Lara i jako matku Vratislavovu i jako jeho manželku: byl by to tedy jakýsi moravský Oidipus. Manželka Vratislavova byla Marie, kdežto Anna Marie, dcera dona Juana Manaiqueza de Lara, byla manželkou Vratislavova syna Jana († 1597).

² M. Kolář, Českomor. Heraldika, I., 118.

LETA PANIE MDLXI TENTO PRZIHRADEK GEST Z GR
 VNTV WYSTAWEN NAKLADM VROZENEGO PANA
 PANA ALBRECHTA CZERNOHORSKEHO Z BOSKOWICZ
 A NA CZERNE HORZE E GEHOZ PANE BOZE SAM
 OCHRA NCZE BYTI RACZ.

Po jedné straně nápisové tabule jest erb Bozkovský, po druhé straně erb Albrechtovy manželky Boziny z Lipého (dvě ostrve skřížené). Nad nápisem pak postaven renesanční nástavek, na němž mezi dvěma sloupy jest uprostřed větší erb Bozkovský s klenotem a v koutech tyto čtyři menší erby bez klenotů: 1. Bozkovský, 2. erb s pěti kosmými pásy — pánů z Ojnic, 3. orlice rozpoltná — pánů z Janovic, 4. Šternberská hvězda. Erb na druhém místě patří Albrechtově matce Anně z Ojnic, onen na třetím místě jeho babě po otci Elišce z Janovic a Šternberský erb bezpochyby Albrechtově babě po matce. Lze tedy sestaviti jenom neúplný vývod:

(Oldřich) z Bozkovic	Eliška z Janovic	N. z Ojnic	N. ze Šternberka
(Václav) z Bozkovic		Anna z Ojnic	
Albrecht z Bozkovic mž. Bozina z Lipého			

53. Veliký vývod pánů z Vlašimě je na klenbě t. zv. moravské (české) kaple sv. Jiří v Litovli, asi z konce XV. stol. Na jednom svorníku této klenby blíž oltáře jest erb Vlašimský (dvě supí hlavy), na zadním svorníku (bliž krucht) znak města Litovle (dvě ryby). Na žebrách klenbových, tam kde se každé rozvětjuje, připevněno jest 17 štítků ve dvou řadách, které se sbíhají polokruhem nad oltářem. Erby na nich jsou malovány; do nedávna byly však zalíčeny, kolem r. 1900 byly znova malovány, avšak — podle všeho — dosti libovolně. Podle zprávy p. medic. rady Dra. J. Smyčky v Litovli jsou — kromě štítku nad oltářem vždy dva protilehlé pomalovány stejnými erby, takže je tu celkem — i s Vlašimským erbem na svorníku — devět různých erbů, totiž: na štítku nad oltářem červená orlice v bílém poli a pak po páru směrem od oltáře ke kručtě: černé břevno na žlutém štítu, černá orlice na žlutém štítu, červené kosmé břevno na bílém štítu, červený kříž na žlutém štítu, modré břevno na bílém štítu, bílý hřeben na červeném štítu (páni z Bozkovic), černá orlice na žlutém štítu, červené břevno na bílém štítu.

Litovel dostala se Karlovi z Vlašimě, podkomořímu moravskému, kolem r. 1460. Po jeho smrti zdědili Litovel synové jeho bratra Václava, jenž seděl na hradě Úsově, Karel mladší a Jiří, jejichž matkou byla Barbora z Bozkovic. R. 1513 pak přešla Litovel do držení Ladislava z Bozkovic a na Mor. Třebové. Vývod onen byl tedy patrně pořízen kolem r. 1500.

54. a 55. Na klenbách obou rytířských sálů hradu Buchlova jest dvojí vývod pánů z Cimburka,¹ kteří drželi Buchlov jako zeměpanskou zástavu v posledních letech XV. věku.

Klenba velké síně sbíhá se do 7 svorníků; na prostředním z nich jest pouze erb pánů z Cimburka, kdežto na ostatních šesti jest po dvou erbech, takže jest v této síni celkem 13 erbů, totiž:

1. a 2. zavнутá střela Kravařův a Vlašimské dvě supí hlavy; 3. a 4. tři břevna Kunštátův a Šternberská osmirohá hvězda; 5. a 6. tři kosmá břevna v levé polovici rozpoltěného štítu (z Holštejna, Sovince?) a kosmo dělený štít Krajířů z Krajku; 7. a 8. Bozkovský hřeben a Lomnické křídlo; 9. a 10. Pernštýnská zubří hlava a ostrve pánů z Lipého; 11. a 12. dělený štít Lichtenštejnský a Valdštejnský lev.

Na klenbě menší síně jsou tři svorníky v jedné řadě; na prostředním jest opět cimbuří pánů z Cimburka; na druhém svorníku jsou erby dva; opět cimbuří a potom pták (holubice?). Třetí svorník však je čtvcený: v 1. poli jest erb Krajířů z Krajku, v 2. zubří hlava, v 3. Kunštátský, ve 4. štít rozpoltěný, jinak prázdný.

Konečně pak jsou na klenbě vedlejší komory, v níž je zbrojnice, dva svorníky, jeden s cimbuřím, druhý se zubří hlavou. Tato dvojice erbů patří patrně zbudovateli těchto hradních síní a jeho manželce. Buchlov drželi pouze dva Cimburkové, totiž slavný Ctibor Tovačovský z Cimburka a po něm jeho synovec Adam. Poněvadž Ctiborovou manželkou byla Eliška z Melic, nemůže erb zubří hlava náležeti manželce Ctiborově, nýbrž patrně (neznámé) manželce Adamově. Pravděpodobně tedy dal oba vývody sobě poříditi Adam z Cimburka.

¹ Vyobrazeno ve spise Leop. hr. Berchtolda *Vergangenheit und Gegenwart der Herrenburg Buchlau* (1893) 296.

Tento byl synem Jana z Cimburka († 1483), bratra Ctiborova, a Johanky Krajířky z Krajku; Jan pak byl synem zemského hejtmana mor. Jana z Cimburka († 1464) a Žofie z Kunštátu. Otcem Janovým byl Předbor z Cimburka (1396—1420), syn Ctibora Kazky z Cimburka († 1398) a Markéty ze Šternberka; matkou pak Eliška z Kravař, dcera Voka II. z Kravař (podle Dvorského: Voka III. a Anny ze Šternberka). Adamova matka Johanka Krajířka z Krajku byla dcerou Volfganga Krajíře z Krajku (1460—1489) a Elišky z Bozkovic.

Tím je zjištěno aspoň několik rodů, jejichž erby jsou na buchlovských vývodech a lze tedy prozatím sestavit tento částečný rodokmen:

Ctibor Kazka z Cimburka † 1398	Markéta ze Šternberka	Vok III. z Kravař † 1396	Anna ze Šternberka		
Předbor z Cimburka 1398—1420		Eliška z Kravař		Volfgang Krajíř z Krajku 1460—1489	Eliška z Bozkovic
Jan z Cimburka, zem. hejtm. † 1464	Žofie z Kunštátu				
Jan z Cimburka † 1483				Johanka z Krajku	
Adam z Cimburka † 1502					

Šestierbovní vývod v menším sále obsahuje tedy tyto erby: na čtvrceném štítu jest na 1. místě erb Johanky Krajířky z Krajku, matky Adamovy, na 2. bezpochyby erb manželky Adamovy N. z Pernštejna (?), na 3. erb Žofie z Kunštátu, báby Adamovy po otci; erb 4. není určen. Rovněž neurčitý jest erb pták na druhém svorníku.

Také trináctierbovní vývod ve větší síni lze vyložit jen z části. Jest tu v uvedeném shora pořadí kromě erbu cimburského uprostřed umístěného: 1. erb Elišky z Kravař, prabáby Adamovy po otci, 3. erb Žofie z Kunštátu, báby Adamovy po otci, 4. erb Markéty ze Šternberka, praprabáby Adamovy po otci, 6. erb Johanky Krajířky z Krajku, Adamovy matky, 7. erb Elišky z Bozkovic, báby Adamovy po matce, 9. bezpochyby erb Adamovy manželky N. z Pernštejna (?) Ostatních šest není dosud určeno.

56. Ještě obsáhlejší jest tuším dvacetierbovní vývod hrab. Jarolíma (Jeronýma) Václava z Turnu na kamenné balustrádě kůru v kostele vlasatickém (okr. pohořelský) r. 1610 vytesaný. I tyto erby byly dlouho maltou omítnuty a zalíčeny, tak že se

o nich až do poslední opravy kostela nevědělo; nyní jsou opět očištěny. Celkový obraz balustrády přinesla Moravská Vlastivěda,¹ erbů však kromě znaku Turnovského (věž) Šternberského (hvězda osmírohá) rozeznati nelze.

V Paprockého Zrcadle CXL a násl. čte se vývod dětí Jeronýma Václava hrab. z Turnu, jenž se dá takto sestaviti:

N. Šlik hr. z Holejče		
Kateřina z Gleychu		
Frant. II. Nápus hr. z Turnu † 1586	2. mž. Šlikovna z Holejče hr. z Pasannu	Henrych hr. z Hardeka a z Kladska
Jeroným Václav hr. z Turnu		Anna hr. z Hardeka
Vít, Henrych a dcery.		

Frant. II. Nápus hr. z Turnu zemřel 77letý r. 1586 a byl dvakrát ženat. První manželka jeho byla Lidmila Trčkovna z Lipého († 1558), s níž měl 13 synů a 6 dcer. S druhou manželkou Šlikovnou měl tyto syny: Martina, Jeronýma Václava, Jana Jakuba a Henrycha Matyáše.

57. Také na gotické balustrádě kůru kostela v Loděnicích (týž okres) jest vytesáno pět erbovních štítků, na nichž jsou znaky Hechtů z Rosic (štika), dvojhlavý orel, lev a příčné břevno. Jest pochybno, zdali tu jde o vývod.

□□□□□

X. Vývody ztracené.

58. Sběratel nápisů náhrobních Václ. M. Volák, jenž žil v druhé polovici XVIII. věku, zachoval ve svém rukopise, cho-
vaném v mor. zem. archivu, zprávu o náhrobku Jaroslava z Lomnice a na Náměšti († 1432) ve Vel. Bytšiši. Bylo prý na něm pět štítků, z nichž prostřední byl již tehdy vyšlapaný, 1. a 3. prázdné, na 2. erb pánů z Lomnice (křídlo) a na 4. byl kalich. Dle toho není jisto, byl-li to vývod čtyř- či pětierbovní; dnes není po něm památky.

Pět čtyrierbovních vývodů na dnes již neexistujících moravských náhrobcích zaznamenal Paprocký, totiž:

¹ A. Kratochvíl, Okres Pohořelský (Brno 1913) 244, 245.

59. Vývod Bernarta Vlka z Konecchlumí († 1548) v kostele Mořickém v Olomouci;¹ na jeho náhrobku byly erby: 1. svěřček (podoba písmeny N), 2. Kostků z Postupic (hrábě), 3. Žerotínský lev a 4. Vlkův z Konecchlumí (tři kosmé pásy; klenot: tři péra). Svěřček měli v erbu Kunčičtí z Kunčic. Matkou Bernartovou byla totiž Barbora Kunčická, jejíž kámen hrobový viděl Paprocký¹ v „kostele slavkovském“; míněn tam však Slavkov u Opavy, nikoli Slavkov na Moravě, jak se omylem všude píše.

Aug. Sedláček² vyslovuje o tomto vývodu domněnku, že tu byla „bába po mateři vynechána a toliko vybrána nějaká bába nebo prabába erbu hrábě (vladyk z Nové Cerekve?) a Žerotínského“.

60. Paprocký zaznamenal³ též čtyrerbovní vývod Anny Pavlovské z Widpachu († 1558), manželky p. Kašpara Posadovského. Na jejím náhrobním kamenu v Hranicích byly „čtyři erbové vymalovaní“, totiž 1. orel a nad helmem tři péra pštrosí, 2. tři péra pštrosové, 3. pánů z Ludanic (husa vyletující) a 4. pánův Oderských (palečné kolo). Erb první byl Pavlovských. Vývod nesnadno sepsati. Jen tolik je známo, že Ofka z Ludanic byla manželkou Jindřicha Mojka z Widpachu († 1466) a matkou Václava odtudž, jehož l. 1490 z přijetí věna svého kvitovala (arch. mus. v Praze). Byla patrně Aninou babou.⁴

61. Paprocký zaznamenal⁵ také čtyrerbovní vývod Elišky z Žerotína († 1558), druhé manželky Jetřicha z Kunovic: na jejím náhrobníku, jenž býval v Brodě Uherském, „kde první klášter byl“, položeny byly tyto erby: pánů z Kunovic (v kosmém pásu dva rostoucí jeleni), pánů z Žerotína (korunovaný černý lev vzpřímený na skalách), pánů z Bozkovic (hřeben o sedmi špicích) a pánů z Ludanic (husa vyletující). Sedláček sestavil z toho tento rodokmen:⁶

Jan Žerotína na Stražnici, † c. 1556-1558 ⁷	mž. Alena z Ludanic	Jan z Kunovic 1490—1543	mž. Majdaléna z Bozkovic † 1551
Eliška z Žerotína † 1558		Jetřich z Kunovic a na Uh. Brodě † c. 1580.	

¹ Zrcadlo CCCCXXXIII.

² Pýcha urozenosti 73.

³ Zrcadlo, CCCLIII.

⁴ Sedláček l. c. 73.

⁵ l. c. CXX.

⁶ l. c. 83.

⁷ Jan II. z Žerotína na Stražnici, jenž měl manželku Helenu z Ludanic, † 1530; zde mylně zaměněn se synem svým Janem III. z Žerotína, komorníkem mor., jehož manželky byly Johanka z Pernštejna a Johanka z Lipého.

Dr. Dvorský.

Byl by tu tedy erb nebožčin, jejího manžela a pak erby jejich matek.

62. Paprocký dále uvádí¹ vývod Jana ml. ze Šternberka († 1544), jenž byl v někdejší kostele holešovském a na němž byly tyto erby: 1. pánů z Dubé a z Lipého (dvě ostrve křížem), 2. z Lomnice (křídlo), 3. z Žerotína (lev) a 4. vlastní erb nebožtíkův (osmirohá hvězda).

63. Konečně zaznamenal Paprocký,² že v klášteře šternberském na náhrobním kameni Johanky z Žerotína vedle nápisu: „Léta Páně 1553 ten pondělí před hromnicemi umřela panna, panna Johanka z Žerotína a na Šternberce, mezi 13. a 14. hodinou, dcera urozeného pána, pana Přemka z Žerotína etc.“ byly tyto erby: 1. její vlastní (Žerotínský lev), 2. lev a hrábě (páni z Ryzmburka a Oseka), 3. pánů z Lipého (dvě ostrve křížem) a 4. pánů z Pernštejna. Vývod jest (podle dalších zpráv Paprockého tamže a A. Sedláčka³ tento:

<u>Petr z Žerotína</u>	<u>Markéta z Pernštejna</u>	<u>Jan Boreš z Oseka</u>	<u>N. z Lipého</u>
<u>Přemek z Žerotína na Šumbece</u>		<u>Kateřina z Oseka</u>	
Johanka † 1553.			

Byly tam tedy erby: 1. nebožčin, 2. její matky, 3. báby po matce, 4. báby po otci.

64. Šestierbovní vývod býval podle různých zpráv na klenbě pusté kaple nad bývalou hrobkou v zámku mor.-třebovském; byl tam totiž erb Bozkovský, pánů z Dubé, z Kravař, z Lomnice, ze Šternberka a z Vlašimě. Kapli vystavěl Ladislav z Bozkovic (1455—1520); erb pánů z Dubé patří jeho manželce Majdaléně z Dubé a z Lipého. Ladislavův otec Václav (1465, † 1482) byl ženat s Kunkou z Kravař; tohoto otec Vaněk (1430—1465) měl manželku Johanku z Vlašimě; a otec tohoto, rovněž Vaněk, byl ženat s Martou z Meziříčí (odj. z Lomnice). Vývod jest tedy takový:

¹ I. c. XXIII.

² Zrcadlo LXXXXII.

³ Pýcha urozenosti 71.

Vaněk z Bozkovic 1388—1423
mž. Markéta z Meziříčí

Vaněk 1432—1465
mž. Johanka z Vlašimě 1448

Václav 1465—1482
mž. Kunka z Kravař

Ladislav † 1520
mž. Majdaléna z Dubé.

Byly tu tedy erby obou manželů, pak manželovy matky, báby po otci a prabáby po otci. Erbu Šternberského nelze prozatím určit.

Šembera ohledal tuto kapli ještě r. 1837. „Po velkém však ohni trebovském r. 1840, kdež starý zámek (Ladislavův) . . . popelem lehl, všeliké památky z dob Ladislavových, jichž oheň ušetřil, nemotorností úředníků Lichtenšteinských na zmar přišly“.¹

65. Jak M. Kolář² vypravuje, byl prý v zámku zábřežském r. 1875 vykopán svorník, na němž byly erby: ryba, zavinitá střela, lev a erb pánů z Holštejna. Sedláček³ určil tento vývod takto: „Ryba byla erbem Jindřicha Tunkla z Brnička (1491), jehož otec byl Jiří starší a matkou byla N. z Valdštejna, erbů lva. Otec Jiříkův Jan (1419—1452) měl l. 1437 manželku Anežku z Holštejna. Zavinitá střela Tvorkovských z Kravař byla bezpochyby manželky Jindřichovy, kteráž nám není známa.“⁴

Já jsem v Zábřehu po takovém kameni marně pátral, proto ho uvádím mezi vývody ztracenými.

66. Z polovice ztracen jest vývod N. mladšího Kokorského z Kokor. R. 1898 byla totiž ve Vyškově nalezena na tři kusy rozbitá spodní polovice náhrobku s obrazem rytíře, jenž drží štít erbovní se znakem Kokorských z Kokor (lev na zdi); v obou spodních rozích kamene jsou štítky; vpravo s orlicí, vlevo s hraběmi. Z nápisu zachoval se jenom spodní okraj se slovy: Mladssy · Kokorsky · z Kokor · Bratr . . .⁵

¹ A. V. Šembera, Páni z Boskovic, Vídeň 1870, 41.

² Českomoravská heraldika I 120.

³ l. c. 77.

⁴ Prokop l. c. 536 mluví o tomto svorníku jako dosud existujícím; mylně tam ovšem uvádí lva Žerotinského. Vůbec je to místo v Prokopově díle podezřelé, ježto se tam mluví o „zříceninách“ zábřežského zámku.

⁵ Vyobrazil Al. Procházka, Starob. náhr. kameny atd. na Vyškovsku, 17.

XI. Vývody pochybné a nepravé.

Hrad Pernštýn má dvě veliké skupiny erbů, totiž:

Nad vchodem do paláce hradního vyčnívá arkýř, na jehož krakorcích jest 19 štítků s 2 tesanými a 17 malovanými erby. Z těchto jest 9 štítků na spodní římse arkýřové v jedné řadě a pak ještě po čtyřech na každém z obou krajních krakorců; dva v kameni tesané erby jsou na spodním konci trojhranného krakorce mezi oběma krajními krakorci a na samém hrotu krakorce jest vytesán letopočet 1609. Tuto skupinu erbů určil a vyložil — z větší části — M. Trapp takto:¹ 1. Licek z Ryznburka; 2. Zejdlíc z Šenfeldu; 3. Lichtenštejn-Kastelkorn; 4. z Klenova a Janovic; 5. Arco řeč. Bogen; 6. Wolkenstein-Trostburg; 7. ze Šternberka; 8. Šlik z Pozouna; 9. Oettingen-Spielberg; 10. Auersperg; 11. Lichtenštejn-Kastelkorn; 12. ze Stettnerů (?); 13. Bemberg a Hohenburg; 14. z Dienhelmu nebo Schönbengu (?); 15. z Waldeku; 16. Schwarzenberg; 17. Salm z Neuenburgu na Inu; 18. Collalto; 19. Slavata z Chlumu a Košumberka.

Kromě toho jsou dnes na předprsni arkýřového okna ještě 4 štítky erbovní, které tam patrně dány byly teprve po r. 1863; neboť Trapp se o nich nezmiňuje a v prvních letech šedesátých XIX. věku byl hrad přestavován.

První dva z oněch 19 erbů (Licek z Ryznburka a Zejdlíc z Šenfeldu) jsou datovány (1609); jsou tytéž jako dvojice erbů nad první hradní branou, u nichž je tento nápis:

**Zeta 1604 urozeny pan pan Adam Lew Zncel z Rnjum-
burku a na hradie Bernšteinie.**

**Zeta 1604 urozena pani pani Eštera Dychtowa z šenfeldu
a na hradie Bernšteinie.**

Na největší část ostatních 17 erbů vztahují se tyto nápisy u nich namalované:

CHRISTOPHORVS PAVLVVS COMES DE LIECHTENSTAIN CAESARI REGI a. 43
MAI: CAPITANEVS MORAVIAE CONSILIARIVS INTIMVS .
CONIVNX PRIMA: BERNSTANIVM ACCIPIT 1625 DE ESTHER NATA SEIDLIZIN
DE SCHENFELD AB ANNO 1622 VIDVAM VNA VT DOMINA IN RICHNBVRG
ET BLAVDA IN PERPETVVM FIDEICOMMISSVM .

¹ Die Wappenmalereien sammt Inschriften am grossen Erkeruntersatz der Burg Pernstein. Notizenblatt der histor.-statist. Sektion 1863 35 38.

SECVNDA CONIVNX MAXIMILIANA COMIT .SALM . A NEVEM .FACVNDA,
 MINVS MRJA FIDEI COMISSO SECVNDA .
 MAXIMILIAVS EX TESTAMENTO HAERES EX FRATRE NEPOS, ET PRIMVS
 FIDEICOMMISSARIVS INSPRESSVS FVIT .

CONIVNX SECVNDA FACVNDA IVCVNDA CAECILIA RADIGVNDIS CLAVDIA
 BARON: DE BEMMBERG ET HOCHENBVRG .
 CHRISTOPHORVS PHILIPVS SECVNDVS FIDEICOMMISSARIVS .
 CONIVNX MARIA BARBARA COM: SLAVATIN DE CLUM ET COSCHENBERG.

Estera z Šenfeldu vdala se po smrti svého prvního man-
 žela Lva Licka z Ryzmburka 1623 za hrab. Křištofa Pavla
 z Lichtenštejna-Kastelkornu (erb č. 11) a vzala ho r. 1625 na
 spolek na Pernštýn. Po její smrti oženil se tento Křištof Pavel
 s Maximiliánou hrab. Salmovou z Neuenburgu na Inu (č. 17).
 Její sestra Anna Marie byla provdána za Jindřicha hr. Šlika
 z Pozouna (č. 8). Po Křištofu Pavlovi zdědil Pernštýn r. 1656
 jeho synovec Maximilián hr. Lichtenštejn-Kastelkorn, jenž měl
 manželku Cecilii roz. bar. Bemmbergovou a Hohenburgovou
 (č. 13). Po Maximiliánovi byl pánem na Pernštýně jeho nej-
 starší syn Křištof Filip, jehož bratr Max Adam provdal svou
 dceru Dominiku za Jindřicha Josefa kníž. Auersperga (č. 10).
 Manželkou Křištofa Filipa byla Marie Barbora hrab. Slavatova
 z Chlumu a Košumberka (č. 19), její sestra Anna Lucie byla
 provdána za hrab. Šternberka (č. 7), jehož syn František se
 r. 1708 oženil s Marií Johanou kněžnou Švarcenberkovou (č. 16).

Po Křištofu Filipovi dědil jeho syn Frant. Ant. hr. Lich-
 tenštejn-Kastelkorn (č. 3), jenž prodal Pernštýn r. 1710 Františkovi
 šl. Stockhammerovi. Vnuk hraběte Frant. Antonína, Jan měl
 manželku Marii hrab. z Oettingen († 1749, č. 9). Starší bratr
 tohoto Jana, hr. Frant. Antonín, poslední mužský potomek toho
 rodu, ustanovil r. 1754 dědičkou svých statků (Telče atd., Pernštýn
 však mezi nimi již dávno nebyl) svou manželku roz. hrab. Thür-
 meimovou a substituoval jí Aloisa bar. Podstatského z Prusinovic,
 jehož manželkou byla Josefa hr. Arco řeč. Bogen (č. 5).

Erby č. 4, 6, 12, 14, 15 a 18 zůstávají nevysvětleny. Ne-
 přihlížejíc k těmto šesti erbům, bylo by možno mítí za to, že
 řečená skupina erbů dána byla na onen pernstýnský arkýř nej-
 později r. 1710, ve kterém toto panství přešlo do majetku jiného
 rodu, kdyby tu nebylo erbů č. 9 (Oettingen) a 5 (Arco), kteréžto
 rodiny nebyly před r. 1710 — pokud známo — s rodem Lich-

tenštejn-Kastelkornským spřízněny. Vůbec jde z řečeného, že toto není pravý vývod určité osoby, nýbrž sbírka erbů rodin spolu příbuzných.

Rovněž není zajisté vývodem ono množství erbů v bývalé soudnici starého zemského domu na Dominikánském náměstí v Brně. Za velkým sálem bývalé sněmovny v této budově, z konce XVI. stol. pocházející, jest poměrně úzký dlouhý sál, někdejší to soudnice, v níž na dlouhé straně nad okny pod samým téměř stropem zasazeno jest do zdi v jediné řadě 24 kamenných erbů asi 1 m vysokých a kromě toho na úzké průčelní straně té síně ještě 7 takových erbů. Jsou však umístěny příliš vysoko a ve stínu nad okny, také jsou tmavě natřeny a dlouholetým prachem pokryty, takže jich zdola rozpoznati nelze, až na nepatrné výjimky, jako Kravařský odřívous na užší straně síně. Také na horním konci otevřeného schodiště ve dvoře jsou erby zábrdovského opata Kašpara Schönauera, který stavbu zemského domu řídil, pak kláštera zábrdovského a ještě dva jiné. Aug. Prokop¹ tvrdí, že ku 24 starým erbům r. 1652 přibylo 16 nových, které prý byly naproti nim upevněny. Já jsem jich však na protější zdi nenašel. Prokop, neudávaje pramene, tvrdí též, že starší erby jsou těch pánů moravských, jejichž nákladem byl zemský dům vystavěn. Tolik zdá se býti jisto, že tu nelze mluvit o vývodu.

Také oněch 21 štítkův erbovních na zábradlí ložie ve dvoře brněnské radnice není jistě vývodem. Či erby by to byly, nelze rozeznati; byly malované a jsou deštěm úplně smyty.²

Dokonce žádným vývodem pak není oněch 24 erbů, namalovaných na stropě t. zv. síně spiklenců na Pernštýně. Dle pověsti jsou to erby těch protestantských pánů českých a moravských, kteří prý se v této síni tajně scházeli, kujíce pikle proti císaři Ferdinandovi II. Namalovány tam byly teprv v XIX. století za hrab. Vladimíra Mitrovského.

Nad vnitřní branou zříceného hradu bozkovského viděti tři erby v jedné řadě, totiž uprostřed Bozkovský hřeben, vpravo Zástřizlovskou lilii, vlevo Žerotínského lva. Lilie patří patrně Bohušovi ze Zástřizl, jenž byl pánem na Bozkovicích v letech

¹ Markgrafschaft Mähren in kunstgesch. Beziehung 827.

² Vyobrazil Prokop I. c. 688.

1607—1612, lev pak jeho manželce Apolonii z Žerotína. Erb Bozkovský uprostřed, ač-li je s nimi současný, byl tam asi vytesán na paměť původních pánův a zakladatelů hradu toho, z jejichž majetku vyšel r. 1547; příbuzenství nějakého mezi těmito rody — pokud známo — nebylo. Není to tedy vývod.

Rovněž nejsou vývodem tři erby na pěkném arkýři domu Rennerova na náměstí v Mor. Třebové, totiž erb Žerotínský, pak Rennerů z Putzingu a Klotzmannů z Rychnova s německými nápisy:

LADISLAVS WE
LEN VON
ZIEROTIN

HANS RENNER
VON PYTZINK
1598

MARTHA KLOTZ
MANNIN VON
REICHENAV

Marta Klotzmannová byla tchyní Hanuše Rennera, ale že by Ladislav Velen z Žerotína byl s nimi v nějakém příbuzenském poměru býval, není známo. Jeho erb a jméno jsou tam bezpochyby jen proto, že ten dům dříve byl panský, a že Ladislav Velen r. 1593, kdy ten arkýř byl zbudován, byl pánem na Třebové.

Že oněch osm erbů na bývalém třebickém mausoleu Osovských z Doubravice nebylo žádným vývodem, bylo již z počátku řečeno.

Kolář uvádí¹ mezi čtyřerbovními vývody také „čtyři erby zakladatelů kláštera pustiměřského: Švabenský, Bozkovský, Kravařský a Vejtmilovský na zrušeném nyní klášteře pozůstalé, a erby Zástřizelský, Víckovský, Kokorský a Hukovský na památku zakladatelů v přerovském předměstském kostele umístěné. Podnes — tak praví Kolář doslovně — „ještě skvějí se čtyři erby fundatorů kláštera rajhradského v témž klášteře: erb Berků z Dubé, z Bozkovic, z Víckova a z Loděnic, jichžto výklad pánům benediktinům tohoto kláštera zajisté na snadě bude.“

Kdyby byl Kolář za účely moravské heraldiky Moravu procestoval, nebyl by psal o všech těch erbech jako dosud zachovávaných. Byl však jenom v zemském archivu v Brně, jak svědčí Sedláček v předmluvě ke Kolářově Heraldice. Dnes již dávno není žádného z oněch erbů.

Co se zejména rajhradských dotýče, tedy byly na *starém* kostele rajhradském, který ovšem stál za dob Paprockého, jenž

¹ Českomoravská heraldika 120.

zprávu o nich zachoval; ale ten kostel byl začátkem XVIII. stol. úplně zbořen, aby učinil místo zcela novému, od základů zbudovanému kostelu nynějšímu, při čemž ony erby — tak jako množství náhrobních kamenů starého kostela — bylo zničeno a bezpochyby za stavivo upotřebeno.

Zprávu o erbech rajhradských zaznamenal z Paprockého také Beda Dudík¹ mluvě o proboštu Dominikovi (1549—1558) těmito slovy: ‚Bartholomäus Paprocký, ein Zeitgenosse unseres Propstes, gibt diesem das Zeugnis, dass er das ganz heruntergekommene Kloster herstellte und in der Kirche die Wappen der Lippa, der Boskovice, Wičkov (sic!) und Ottersdorf erneuern liess.‘ Pod čarou cituje tam Paprockého Zrcadlo I. 251.

Ono místo v Paprockém zní však doslova takto: ‚V kterémžto kostele (rajhradském) erbové těch pánův, jenž při fundování téhož kláštera byli, vymalováni se spatřují, kteréž mi se tuto vidělo za slušné položit. Ty erby obnoviti dal výš jmenovaný Kryštof Soběkurský z Soběkurska a z Lipice, probošt téhož kláštera.‘

Pominu mlčením, že Dudík čerpaje z Paprockého zaměnil jmenovaného tam (a to opětovně) probošta Kryštofa Soběkurského, jenž byl rajhradským proboštem v letech 1575—1607 a tedy skutečným současníkem Paprockého (tento nar. 1540, zemř. 1614) s proboštem Dominikem, jenž byl již r. 1558 zemřel. Co se však týče rodův, jimž ony rajhradské erby patřily, neshoduje se Dudík s Kolářem v tom, že připisuje jeden z těch erbů Ottersdorfovi, kdežto dle Koláře byl prý to erb pánů z Loděnic. Paprocký, jak z hořejšího citátu vidno, nejmenuje těch pánů, nýbrž připojil toliko nákres, z něhož však nelze té otázky rozhodnouti. Na výkresu sporného erbu viděti dvě křídla; barva není naznačena a klenotu tam není. Podle Krále z Dobré Vody² měl Sixt z Ottersdorfu na zlatém štítě dvě černá křídla a nad helmou černou orlici; páni z Loděnic pak měli na modrém štítě stříbrná křídla, uprostřed pak rožeň a klenot stejný jako Sixt z Ottersdorfu.

Co se pak týče erbů v předměstském kostele Přerovském, jímž může býti míněn jenom filiální kostel sv. Michala na Si-

¹ Geschichte des Benediktiner-Stiftes Raigern II. (Videň 1868) 65.

² Heraldika 345.

řavě, sdílely patrně osud rajhradských. Jak Wolný, Kirchl. Top. Ol. V 169, zaznamenal, stala se r. 1761 přestavba toho kostela nutnou, a k ní upotřebeno bylo množství starých náhrobků (eine Menge alter Grabsteine¹); této přestavbě bezpochyby padly za obět také ony 4 erbovní kameny u Koláře uvedené, neboť dnes jich tam není.

Také pustiměřské erby jsou dávno ztraceny. Jest však otázkou, zda patřily zakladatelům toho kláštera, jak Kolář tvrdí. Opatství toto založil olomucký biskup Jan VI. příjmím Volek, levoboček krále Václava II., r. 1340. Snad to byly erby abatyší tamějších. R. 1520 byla abatyší Apolena z Bozkovic, r. 1552 převořší Ludmila ze Švabenic. Jest velmi pochybné, zdali tyto erby na klášterech byly právě vývody.

XII. Vývody malované na pergameně.

Kromě vývodů v kameni tesaných, po případě na kameni malovaných, jsou též vývody malované na pergameně. Mezi těmito na Moravě nejdůležitější jsou vývody malované na zevnějších listech několika kvaternů moravských zemských desk. Jejich popis podaný napřed A. V. Šemberou¹ a pak K. Demuthem² jest jednak neúplný (některé erby pominuty jsou tam úplně, jiné uvedeny sumárně pouze počtem), jednak i částečně nesprávný, kterážto věc i Aug. Sedláčkovi³ při sestrojování příslušných vývodů nemalé nesnáze působila.

Jsou namalovány na předních a někde i na zadních stranách obalových listů kvaternů 21. až 30. desk brněnských a s nimi současných kvaternů 24. až 33. desk olomuckých. Uprostřed jest namalován vždy erb tehdejšího nejvyššího komorníka markrabství moravského, podle něhož kvatern jest pojmenován, a ve čtyřech rozích listu nebo v jeho rámování jsou čtyři menší erby, z nichž jeden bývá zpravidla opakováním erbu prostřed-

¹ Staré desky zemské i manské v Moravě a v Opavsku ČČM 20 (1846) 541 n.

² Geschichte der Landtafel des Markgraftums Mähren.

³ I. c. 67/70.

ního, tak že většinou jsou to vývody čtyrerbovní; jenom tři jsou pětierbovní, jeden pak je trojerbovní. Na kvaternech Albrechta Černohorského z Bozkovic, Hynka Brtnického z Valdštejna a Ladislava z Lobkovic jsou uprostřed místo většího erbu vymalováni tito páni v rytířském brnění na koni (Lobkovic dokonce jako sv. Jiří, an zabíjí draka), a jejich erby namalovány na jejich štítech a na pokrývkách koní. Po stránce uměleckohistorické jsem o těchto drobnomalbách pojednal v loňském ročníku Čas. Mat. Mor.,¹ kdež jsem také stručně promluvil o vývodech tam namalovaných. Pro úplnost přítomného článku uvádím ony vývody i zde, a to s potřebnými doplňky.

67. Knihy Jana z Lipého a na Krumlově (brn. kvat. 21, olom. 24): Uprostřed erb pánů z Lipého (dvě ostrve); v rámování pak: 1. týž erb, 2. Pernštejnský (zubří hlava s houžví), 3. Kravařský (odřívous) a 4. štít rozpoltný, pravá polovice černá, levá zlatá s kosmým černým polobřevnem. Určení tohoto erbu působilo oběma popisovačům zemských desk Šemberovi i Demuthovi nepřekonatelné nesnáze, neboť oba jej prostě zamlčeli. Dle mého soudu je to nepochybně erb Johanky z Liblic, manželky Viléma z Pernštejna, jejíž dcera Bohunka z Pernštejna byla manželkou Jindřicha z Lipého a matkou Jana z Lipého. Johanka z Liblic byla tedy babou tohoto Jana po matce. O erbu jejím byla řeč při prostějovském vývodu Vratislava z Pernštejna (č. 51). Tam ovšem jest šikmé břevno v pravé polovici, zde pak kosmé v levé polovici. Proto však přece tvrdím, že jest to týž erb, poněkud pozměněný. Na základě kusé zprávy Demuthovy sestavil A. Sedláček² jen částečný vývod Jana z Lipého; doplňuji jej tedy takto:

Pertolt z Lipého 1466—1480

Eliška z Kravař

Jindřich z Lipého † 1517

Vilém z Pernštejna

Johanka z Liblic

Bohunka z Pernštejna od 1500

Jan z Lipého † 1541.

Jest tam tedy erb 1. otce, 2. matky, 3. báby po otci, 4. báby po matce. Podle — patrně mylné — zprávy Paprockého

¹ Drobnomalby moravských desk zemských. Str. 77—97. S 3 barevnými a 10 černými tabulkami.

² l. c. 67.

³ l. c. LXXXVI.

byla Bohunka z Pernštejna tchyní a nikoli vlastní matkou Jana z Lipého, o čemž bude zevrubněji promluveno při vývodu Johanky z Lipého (č. 76).

68. Knihy Jana z Žerotína na Strážnici (brn. kvat. 22, olom. 25): Uprostřed Žerotinský lev, v rozích pak: 1. týž, 2. Ludanický (bílá husa vyletující v modrém poli), 3. červené hrábě v černém poli a 4. Kravařský.

Na základě neúplného popisu Demuthova, v němž erb Ludanický není uveden, podává A. Sedláček¹ tento vývod:

<u>Vítek z Žerotína 1358—1391</u>	<u>Markéta (z Kravař?)</u>
<u>Bernart 1415—1460</u>	<u>Dorota z Rechenberka, Chuděchom</u>
<u>Jan 1457—1498</u>	<u>Machna z Nové Cerekve 1475</u>
Jan z Žerotína 1498 † c. 1560.	

Tu ovšem není zastoupen erb Ludanický. Aniž se to shoduje s psaným vývodem tohoto Jana z Žerotína na Strážnici, nejv. komorníkem mark. mor., jak jej podal Paprocký:² „Téhož pana Jana z Žerotína byla matě paní Aléna z Ludanic, porozená od paní Markéty z Nové Cerekve, kteráž za erb užívala hrabi a na konci střelu aneb šíp od kuše přelomený na červeném štítu. Bába téhož Jana z Žerotína byla z rodu pánů Tvorkovských z Kravař.“ Dle toho byl by vývod takový:

<u>N. z Žerotína</u>	<u>N. z Ludanic</u>
<u>(Markéta) Tvorkovská z Kravař</u>	<u>Markéta z Nové Cerekve</u>
<u>Jan z Žerotína</u>	<u>Aléna z Ludanic</u>
Jan z Žerotína † kolem 1560.	

A to lze dobře srovnati s vývodem malovaným v zemských deskách. Jest tam totiž: 1. erb Jana z Žerotína, 2. erb jeho matky Alény z Ludanic, 3. erb jeho báby po matce (Markéty z N. Cerekve) a 4. erb jeho báby po otci (Markéty Tvorkovské z Kravař).

Sedláček³ naproti tomu vyvodil z hořejšího citátu Paprockého a „Z pamětí“ tuto posloupnost:

¹ l. c. 68.

² l. c. LXXXVI.

³ l. c. 30.

Tvorkovská z Kravař.
 Jan ze Žerotína 1468—1498
 ♂ Machna (Markéta) z Nové Cerekve 1475
 Jan ze Žerotína 1498—1555, † 1556—1558
 ♀ (2.?) Anna (sic!) z Ludanic
 Jan ze Žerotína¹

69. Knihy Vojtěcha z Pernštejna (kvat. brn. 23, olom. 26).. Tento vývod působil značné nesnáze. Uprostřed je znak Pernštejnský, v rozích pak: 1. týž, 2. kančí hlava (páni z Šelmberka), 3. štít rozpůlený, pravá polovice černá, levá zlatá s kosmým černým břevnem, tedy týž erb, jako na vývodu Jana z Lipého (č. 67), t. j. erb Johanky z Liblic, manželky Viléma z Pernštejna a báby Vojtěcha z Pernštejna po otci, 4. zlatý lev v černém poli (tedy nikoli Žerotínský, jak mylně tvrdí Demuth).

Matkou Vojtěcha z Pernštejna byla Hedvika ze Šelmberka. Sedláček poznamenal tu, že „Žerotínky mezi bábami jeho není. ale že snad je na štítku malován lev Kateřiny z Gery, manželky Jaroslava ze Šelmberka“.

Domněnka ta je zajisté důvodná. Ježto Demuth i při tomto vývodu erb 3. zamlčel a ostatní nesprávně popsal, nemohl Sedláček vývodu toho sestaviti. Jest pak takový:

Vilém z Pernštejna Johanka z Liblic <u>Jan (Bohatý) z Pernštejna</u>	Jaroslav z Šelmberka Kateřina z Gery (z Plavna) <u>2. mž. Hedvika z Šelmberka</u>
Vojtěch z Pernštejna	

Pořadí erbů je pravidelné: 1. otec, 2. matka, 3. bába po otci, 3. bába po matce.

70. Knihy Zachariáše z Hradce (kvat. brn. 24 a 26, olom. 27 a 29). Na všech těchto kvaternech jest tento vývod: Uprostřed erb pánů z Hradce (štít rozpoltěný, vpravo nahoře zlatá růže, dole koruna nad lilí; levá polovice dvakrát dělená, v dolním poli kotva); v rozích listů jsou tyto erby: 1. zlatá růže, 2. erb

¹ Vývod Jana (III.) z Žerotína, komorníka mor., podává správně dr. Fr. Dvorský v okrese Strážnickém Vlastivědy mor.: Dědem jeho byl Jan (II.) t. zv. Bohatý z Žerotína († 1500), jehožto 2. manželkou byla Machna z Nové Cerekve; syn jejich Jan II. z Žerotína († 1530) měl za manželku Helenu z Ludanic a těchto synem byl komoří Jan III. z Žerotína, jenž † 1558. Pradědem komořího Jana byl Jiří z Žerotína, jehož manželkou byla rodu Tvorkovských z Kravař.

čtverceny: 1 a 4 orlice napřed červená, vzadu černá, 2 a 3 dva zlaté a dva červené šikmé pásy; v prostředním stříbrném štítku tři příčná černá břevna; 3. štít rozpoltný, pravá polovice červená, levá rovněž červená s třemi bílými polobřevny; 4. štít čtverceny: 1 a 4 červený lev v bílém poli, 2 a 3 černá kančí hlava.

Demuthův údaj, že jsou tam erby Rožmberský, Valdštejnský a Vratislavův, je nesprávný. Sedláček míní, že to „má býti bezpochyby Rožmitálský a Vartemberský“. Vskutku patří erb na 4. místě pánům z Rožmitálu, ale Vartemberského tam není. Erb č. 2. jest Minsterberský s erbem Kunštátským na středním štítku; erb č. 3. pak jest Ryzemberský.

Sedláček sestavil tento vývod:

Jan z Hradce 1391, † 1420	Eliška z Vartemberka † 1422
Jan 1435—1452	Kateřina ze Šternberka 1458
Jindřich † 1507	Anna kněžna z Minsterberka
Adam † 1531	Anna z Rožmitála † 1563
Zachariáš † 1589	Kateřina z Valdštejna

Vývod obmezený (vztažmo rozšířený) na erby v zemských deskách namalované jest takový:

(Jindřich z Hradce)	(Zdeněk Lev z Rožmitála)
Anna kněžna z Minsterberka	Kateřina Švihovská z Ryzemberka † 1540
Adam z Hradce	Anna z Rožmitála
Zachariáš z Hradce	

Patří tedy erb č. 2. Zachariášově babě po otci, erb č. 3. jeho babě po matce a erb č. 4. jeho matce.

71. Knihy Albrechta Černožského z Bozkovic (kvat. brn. 25, olom. 28). Olomoucký kvatern má na všech čtyřech stranách nádherného obalného archu, brněnský kvatern pak na 1. a 4. straně obalu týž vývod, jako nad nápisem brány zámku v Černé Hoře (č. 52), totiž erb Božkovský (hřeben o 7 špicích); v rozích: 1. týž erb, 2. štít pětkrát kosmo dělený, barva břevna černá, stříbrná, zlatá, černá, stříbrná (páni z Ojnic); 3. orel rozpůlený, napřed bílý, vzadu červený s perizoniem, t. j. obloukovitou páskou přes prsa (Janovici); 4. Šternberská hvězda.

Ježto ani Demuth ani Šembera těch erbů nepopsali, sestavil Sedláček vývod Albrechta Černožského z Bozkovic pouze z paměti takto:

Vaněk z Bozkovic 1432—1465 Johanka z Vlašimě 1448—1466

Václav 1463, † 1482 Kunka z Kravař 1465, † 1510

Oldřich 1475, † 1500 Eliška z Janovic

Václav 1502, † 1554 Anna z Ojnic † 1539

Albrecht † 1572

Dle toho byl by v deskách na 2. místě erb matky a na 3. erb báby po otci; na 4. místě jest bezpochyby erb báby po matce.

72. Knihy Hynka Brtnického z Valdštejna (kvat. brn. 27, olom. 30): Zde jest opět rytíř na obrněném koni; na rytířově štítu a pokrývkách koně erb Valdštejnský (štíť čtverceny, v každém poli zlatý lev). V rozích jsou v brněnském kvaternu 27. tyto erby: 1. Kunštátský (tři černá břevna na bílém štítu), 2. Krajířů z Krajku (štíť kosmo dělený, nahoře bílý, dole červený); 3. Ludanický (husa vyletující); 4. Trčkovský (štíť dvakrát dělený, horní pole černé, prostřední stříbrné, dolní červené). Jest to tedy vývod pětierbovní.

V olomouckém kvaternu 30 jsou na přední straně sice tytéž erby, ale v tomto pořadí: 1. Kunštátský, 2. Trčkovský, 3. Ludanický, 4. Krajířů z Krajku. Na zadní straně posledního listu tohoto kvaternu však je kolem erbu Valdštejnského jiný vývod, avšak již tak ořehý, že možno rozpoznati jen erb 2. Bozkovský a 4. pánů z Lipého (dvě ostrve). Vývod je dle Sedláčka:

Zdeněk z Valdštejna 1433—1450 Žofka z Kunštátu 1437

Hynek 1454—1481 Dorota Trčkovna

Burjan 1505—1540 Kateřina z Ludanic 1544

Zdeněk 1550—1560 Anna z Krajku

Hynek nar. 1545, † 1591

Pořadí jest tudíž v brněnském kvaternu: 1. prabába po otci, 2. matka, 3. prabába po otci, 4. bába po otci; v olomouckém kvaternu (na přední straně) pak: 1. praprabába po otci, 2. prabába po otci, 3. bába po otci, 4. matka.

Na zadní straně olomouckého kvaternu budou asi báby a prabáby po matce.

73. Knihy Bedřicha star. z Žerotína (kvat. brn. 28; na příslušném olomouckém kvaternu 31 není žádného vývodu): Uprostřed Žerotinský lev; v rozích: 1. Šternberská hvězda,

2. černá orlice v letu (páni ze Zahrádek), 3. Bozkovský hřeben, 4. dva roztoucí jeleni v červeném kosmém pásu na modrém štítu (páni z Kunovic). I tento vývod jest tedy pětierbovní.

Bedřich byl syn Pavla z Žerotína a Elišky z Kunovic; Pavlovi rodiče byli Václav z Žerotína a Anna ze Zahrádek. Eliška z Kunovic byla bezpochyby dcerou Jana z Kunovic a Majdalény z Bozkovic. Vývod — částečný — byl by takový:

Václav z Žerotína	Anna ze Zahrádek	Jan z Kunovic	Majdaléna z Bozkovic
Pavel z Žerotína	Eliška z Kunovic		
Fridrich (Bedřich) z Žerotína			

Dle toho patří erb č. 2. Bedřichově bábě po otci, erb č. 3. jeho bábě po matce; kdežto erb č. 1. (Šternberský) jest některé prabáby.¹

74. Na knihách Ladislava Berky z Dubé (kvat. brn. 29, olom. 32) jest erb jeho (dvě ostrve) uprostřed a pak ještě ve dvou rozích; v ostatních dvou rozích jest erb Haugvicovský (beraní hlava) a Malovecký (půl koně zlatého v modrém poli). Jsou zde tedy jen tři různé erby. Vývod je tento:

Jindřich Berka z Dubé † 1541	Afra z Chýnova 1529
Zdeněk † 1572	Kateřina z Biskupic
Ladislav † 1613	

Páni z Chýnova byli větví rodu Maloveckého. Oba Berkovské erby v rozích naznačují snad otce a děda Ladislavova?

¹ Sedláček l. c. 69. míní, že „nelze upravit štítek Bozkovský, leč by se za to mělo, že Bernant, otec Václavův, byl dvakrát ženat“. Zdá se, že je tu omylem zaměněn štítek Bozkovský se Šternberským? Neboť Bozkovský štítek vysvětluje pak Sedláček sám tím, že „matkou Eliščinou snad byla Majdaléna Kunovská z Bozkovic“. Ale k výkladu Šternberského štítu také není třeba pomýšlet na dvojí manželství Bernartovo. Sedláček vychází při tom totiž z předpokladu, že v deskách zemských, po většině, pokud bylo možno uhodnouti, jsou matky a báby ze strany otcovy (l. c. 67) a proto praví (69), že skupení erbů v kvaternu Fridricha z Žerotína „nehodí se do vývodu bab jen po otci“. Avšak jak bylo ukázáno, nejsou v deskách zemských toliko matky a báby po otci, a možno tedy mysliti při tomto erbu Šternberském na některou prabábu po matce. (Poznámka redakce: Erb Šternberský patří Bedřichově prabábě po otci, neboť Bernart z Žerotína, otec Václavův, měl za druhou manželku Kateřinu ze Šternberka; první byla Johanka z Posutic.)

75. Knihy Ladislava z Lobkovic (kvat. brn. 30, olom. 33): Na obou těch kvaternech jest sice uprostřed rytíř na koni, an zabíjí draka a nese na štítu erb Lobkovický (štíť čtvrcený: 1 a 4 dělené na dvě pole: červené a modré, 2 a 3 černý orel); také štítky v rozích mají v obou kvaternech stejné erby, ale v různém pořadí. Kromě toho doprovázeny jsou v olomouckém kvaternu tyto erby v rozích vysvětlivkami, komu který patří, čehož v brněnském kvaternu 30. není.

V kvaternu olomouckém 33. jsou tedy v rozích erby s textem: 1. Krajířů z Krajku (štíť pokosem dělený, nahoře bílý, dole červený) se slovy: **Babij po Otczij**; 2. Haugvicovský (beraní hlava) se slovy: **Babij po Materzi**; 3. Lobkovický se slovem: **Otcze** a 4. Berků z Dubé (dvě ostrve) se slovem: **Materzi**.

Na brněnském kvaternu 30. je pořadí takové: 1. Lobkovický, 2. Berků z Dubé, 3. Krajířů z Krajku, 4. však je nejasný: snad je to Haugvicovský, ale možná také, že je to černá hlava volská (Cetrýsů z Kynšperka?).

Sedláček sestavil tento vývod:

Anna Krajířka z Krajku (mž. Ladislav z Lobkovic)	Kateřina Haugvicovna z Biskupic (mž. Zdeněk Berka z Dubé † 1572)
Ladislav z Lobkovic † 1584	Johanka Berkovna vd. 1563
Ladislav 1572—1621	

□□□□□

XII. Vývody psané.

V této skupině budou uvedeny z Paprockého Zrcadla ty vývody, které nebyly v kameně vytesány, ani, pokud známo, na pergameně malovány. Jsou to:

76. Vývod Johanky z Lipého:¹ „Pan Jan z Žerotína a na Strážnici, nejvyšší komorník mark. mor., měl manželku paní Johanku z Lipého, dceru pana Jana z Lipého, dědičného maršálka království českého, kterou byla porodila paní Mariana z Šternberka. A tu zplodila paní Bohunka z Pernštejna. Té paní

¹ Paprocký, Zrcadlo LXXXXVI.

Bohunky z Pernštejna byla vlastní máť paní Lidmila Mičanka z Klinštejna a z Roztok.¹ Z toho tedy následoval tento vývod:

N. z Pernštejna	
<u>Lidmila Mičanka z Klinštejna</u>	
N. ze Šternberka	Bohunka z Pernštejna
<u>Jan z Lipého</u>	<u>Mariana ze Šternberka</u>
Johanka z Lipého	

Sedláček však sestavuje takovýto vývod:¹

Lidmila z Klinštejna	
Jindřich z Lipého na Krumlově a Hodoníně 1484, † 1517	
ψ Bohunka z Pernštejna vd. 1500	
<u>Jan z Lipého 1512, † 1541</u>	
ψ Marjana ze Šternberka 1529	
<u>Johanka z Lipého vd. 1530</u>	

Tvrzení Paprockého, že Marianu ze Šternberka zplodila Bohunka z Pernštejna, nedá se srovnati s vkladem v D. Z. Br. XIII 25, dle něhož Jindřich z Lipého vkládá r. 1500 „manželce své Bohunce z Pernštejna“ 10.000 zl. práva věnného na Kurdějově atd. Synem těchto manželů byl Jan z Lipého, jehož manželkou byla právě Mariana ze Šternberka, která tedy nemohla býti jeho vlastní sestrou.

77. a 78. Paprocký popisuje také vývod³ obou manželek Prokopa Lhotského ze Ptení, totiž:

Boženy Přepyské z Rychmberka (1579), jejíž erb byl štít kosmo dělený, horní pole červené, dolní zlaté; její matkou byla Majdalena Petrovská z Petrovic (erb zl. krokev), manželka Jana Přepyského; a

¹ Pýcha 30.

² Při tom je tato poznámka: „Otec Jindřichův z Lipého byl Pertolt 1466—1489, po němž zůstala vdova Alžběta z Kravař. Byla-li tedy Lidmila z Klinštejna jeho manželkou, mohla býti jediné první a Alžběta druhou.“ — Avšak Lidmila z Klinštejna byla podle hořejšího citátu z Paprockého vlastní matkou Bohunky z Pernštejna a proto by musela býti manželkou některého pána z Pernštejna. Vskutku byla Bohunka dcerou Viléma z Pernštejna. Tento byl však ženat s Johankou z Liblic. Zpráva Paprockého jest tedy asi zmatečná.

³ Zrcadlo CCCXXII XXXIII.

druhé manželky Prokopa Lhotského (od r. 1589) Anny Hodějovské z Hodějova, která byla dcerou Jana Hodějovského (na Markvarci) a Roziny z Vartemberka.

Oba tyto vývody jsou tedy pouze dvojerbovní. Sedláček¹ pokládá tyto dva vývody za jediný vývod o šesti „koutech“.

79. Osmierbovní vývod Kateřiny Zajímačky z Kunštátu, manželky Hynka Brtnického z Valdštejna, nalézá se nakreslen v Paprockého Zrcadle XXXIV. Byla dcerou Sezimy Zajímače z Kunštátu a Anny z Bozkovic. Jiných údajů k tomu Paprocký nečiní. Jest tam však podobizna této Kateřiny a při ní nahoře a dole po 4 erbech. Erby v horní řadě jsou z otcovské strany, v dolní řadě z mateřské. Nahoře jsou erby Kunštátský, Miličinský, prázdny a Vartemburský; dole pak Bozkovský, Kunovský, Pruskovský a Šternberský. Výklad však působí nesnáze. Podle Sedláčka² byla prabábou Kateřininy matky, Anny z Bozkovic, Machna ze Šternberka, l. 1447 manželka Beneše Černožského z Bozkovic (1420—1473), děd její byl Beneš II., otec pak Jaroslav Černožský z Bozkovic; manželky těchto dvou jsou neznámy, avšak zdá se, že Jaroslavova manželka byla z Kunovic a Benešova Pruskovská. Kateřinin otec Sezima z Kunštátu byl bezpochyby synem Prokopa z Kunštátu, jenž měl manželku z Valdštejna, ač snad byl dvakrát ženat. Otcem jeho byl bezpochyby Jindřich (1460) a dědem Jan (1422—1460), jehož manželkou byla Markéta z Nejdeka, ale i ten mohl býti dvakrát ženat.

80. Na listě CLVIII Paprockého Zrcadla čte se osmierbovní, vývod rodu pana Jana Kropáče, kterýž náleží urozenému pánu panu Janovi Jetřichovi z Kunovic a na Hranicích, po paní matce jeho, paní Anně Kropáčovně z Nevědomí na Hranicích a Zlíně takto:

„Erb pana Václava Pople z Vesce, otce paní Anny z Vesce, manželky pana Kryštofa Leskovce a matce paní Veroniky, manželky pana Jana Kropáče, tolikéž báby pana Jana Jetřicha z Kunovic a panny Anny Marie. (Štít čtvrcený, 1. a 4. pole bílé, 2. a 3. černé.)

¹ Pýcha uroz., 28.

² Tamtéž 74 se praví, že tento vývod byl na *náhrobku* Kateřiny z Kunštátu. Paprocký však o nějakém náhrobku jejím nemluví.

,Erb paní Alžběty ze Strpi, manželky pana Václava Pople, matere paní Anny z Vesce, manželky pana Kryštofa z Leskovce a báby paní Veroniky. (Páska stočená v osmičku dole otevřenou.)

,Erb paní Doroty z Patndorfu, manželky pana Mikuláše Kropáče, rohy kamzíkové černé na červeném štítku.

,Erb pana Beneše Pražmy z Bilkova, otce paní Bohunky, manželky pana Kryštofa Kropáče, matere téhož pana Jana Kropáče. (Dančí parohy.)

,Erb paní Elišky z Žerotína, manželky pana Beneše Pražmy, matere paní Johanky z Bilkova, druhé báby téhož pana Jana Kropáče. (Žerotínský lev.)

Vývod lze z toho sestaviti takovýto :

Mikuláš Kropáč	Beneš Pražma z Bilkova	Václav Popel z Vesce
Dorota z Patndorfu	Eliška z Žerotína	Alžběta ze Strpi
Kryštof Kropáč	Bohunka Pražminka	Kryštof Leskovec Anna z Vesce
Jan Kropáč z Nevědomí	Veronika z Leskovce	
(N. z Kunovic)	Anna Kropáčovna z Nevědomí	
Jan Jetřich z Kunovic		

Na listě CCLXXI Zrcadla čtou se vývody Jeronýma Syrakovského z Pěrkova a jeho manželky Kateřiny Petřvaldské, totiž :

81. Jeroným Syrakovský, jenž přišel na Moravu z Polska kolem r. 1530, měl v erbu střelu s půlprstenem. Ostatní tři (polské) erby jeho vývodu byly podle Paprockého: erb Dolenga (podkova s křížkem a šípem), Pravdic (lev na zdi) a Junošic (beránek).

82. Jeronýmova manželka Kateřina Petřvaldská byla dcera Hanuše Petřvaldského a Alény Pražmovny z Bilkova, která byla dcerou Alžběty z Žerotína. Tato Alžběta pak byla dcerou Johanky z Kounic.

Vývod Kateřiny Petřvaldské jest tedy:

N. z Žerotína	—	Johanka z Kounic
N. Pražma z Bilkova	—	Alžběta z Žerotína
Hanuš Petřvaldský	—	Alena Pražminka
Jeroným Syrakovský	—	Kateřina Petřvaldská

XIV. Roztřídění vývodů.

Již v úvodě stala se o tom zmínka, že z oněch 15 tříd, na něž Aug. Sedláček¹ všechny vývody dle toho, kteří předkové jsou na nich jmenováni, roztřídil, na Moravě jen některé jsou zastoupeny; vůbec pak vývody moravské třeba roztřídit jinak. Roztřídění působí arci dosti obtíží. Chceme-li v té příčině postupovati bezpečně a ne na základě pochybných domněnek, nutno vyloučiti z roztřídění vývody neúplné (s prázdnými štítky) a pak částečně neurčitelné. Ostatní moravské vývody roztřídit lze takto:

1. Všechny dvojerbovní vývody obsahují toliko oba rodiče (otce a matku). Jsou to vývody č. 3, 28, 30, 31, 34, 46, 47, 48, 49, 77, 78.

2. Vývody čtyrerbovní jmenují zpravidla: otce, matku a obě báby; takové jsou: č. 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 22, 23, 29, 39, 40, 63, 67, 68, 69, 70, 75. Na vývodech č. 7, 13, 14, 15, 39, 40, 67, 68, 69 a 75 jest po pěti štítkách, avšak jen se čtyřmi různými erby, ježto erb vlastní (resp. otcův) jest kromě uprostřed (resp. na velkém štítě) ještě v pravém horním koutě. S jistou pravděpodobností možno do této třídy zařaditi ještě čtyrerbovní vývody č. 19, 20, 21 a 71; pak vývody se čtyřmi štítky, z nichž jeden prázdný: č. 10, 11, 12 a 17. Výjimku z tohoto pravidla činí čtyrerbovní vývody č. 18 a 61, na nichž kromě erbu nebožky (resp. jejího otce) jest manžel a matky obou manželů; pak č. 76 a 82, na nichž jest otec, matka, bába po matce a jedna prabába po matce.

Na vývodě č. 26, jenž má jeden ze 4 štítků prázdný, jsou: vlastní erb nebožky, pak její manžel a jeho matka.

Mezi čtyrerbovní vývody bylo by snad možno vřaditi i č. 43 ač jsou na něm jen tři různé erby na 4 štítkách, takže by tu byl: otec a děd, pak matka a bába po otci. Jinak by se tento vývod musil počítati mezi trojerbovní (otec, matka, bába po otci).

3. Z pětierbovních možno bezpečně zařaditi toliko č. 72, na němž jest: otec, matka, pak bába, jedna prabába a jedna praprabába, vesměs z otcovy strany. Pochybno jest, má-li vývod č. 74 býti zařazen mezi troj- či pětierbovní vývody, ježto má 5 štítků se 3 různými erby. Kromě erbu vlastního jest tu matka a bába po matce; po případě však ještě také otec a děd.

¹ Pýcha uroz. 23.

4. Z šestierbovních rovněž lze bezpečně zařaditi jen č. 6; jsou na něm: otec, matka, obě báby a pak obě prabáby po otci. Po případě také č. 51, na němž jsou erby: vlastní, manželův, pak otce, báby po otci a obou otcovských prabab; a č. 52 s erby: vlastním, manželky, otce, matky, báby po otci a bezpochyby báby po mateři.

5. Na osmierbovním vývodu č. 80 jmenování jsou kromě erbu vlastního: matka, bába po matce, dvě prabáby a tři praprabáby rovněž z matčiny strany.

Z řečeného jde, že na Moravě jsou, — pokud to bylo možno zjistiti, — tyto druhy vývodů zastoupeny:

1. otec a matka (11 vývodů dvojerbovních),
2. otec, matka a obě báby (20 vývodů najisto, 7 pravděpodobně),
3. nebožka (resp. otec), manžel a matky obou manželů (2 vývody najisto, 1 pravděpodobně),
4. otec, obě báby a jedna prabába po otci (1 vývod),
5. otec, matka, bába po otci a snad i děd (1 vývod),
6. erb vlastní, matka, bába po matce a snad i otec a děd (1 vývod),
7. otec, matka, pak bába, jedna prabába a jedna praprabába, vesměs z otcovy strany (1 vývod),
8. otec, matka, obě báby a pak obě prabábyp otcí (2 vývody),
9. otec, matka, jedna bába, dvě prabáby a tři praprabáby, vesměs po matce (1 vývod),
10. erb vlastní, manželka, otec, bába po otci a obě otcovské prabáby (1 vývod).

Z 82 v této práci vypočtených vývodů bylo tedy možno v příslušné třídy prozatím zařaditi 52. Snad se dalšímu výzkumu podaří roztrfíditi i zbývajících 30 vývodů. Zda však bude možno, vysvětliti i, vývod pánů Podstatských z Prusinovic¹ v Křižanově, hned zpočátku dotčený, na němž jest toliko *jediný* erb? Znamenalo snad staročeské, 'vejvod' našim předkům původně totéž, co později slovo, 'erb'? Také jedna z těch záhad, na něž je tato tajemná věda tak bohata, a z nichž aspoň některé vyjasniti bylo účelem tohoto pokusu.

¹ P. dv. rada Voříkovský ryt. z Kundratice, jemuž tímto za mnohé odborné pokyny vzdávám srdečné díky, domnívá se, že v tomto případě bylo upuštěno od ostatních erbů z toho důvodu, že vývod toho rodu byl obecně znám.

Rozmístění vývodů po Moravě

(kromě psaných a malovaných na pergameně).

Bartošovice: Václav Sedlnický z Choltic	č. 11
Zikmund starší Sedlnický z Choltic	č. 13
Jan mladší Sedlnický z Choltic	č. 14
Kateřina Bruntálská z Vrbna	č. 12
Kateřina Supovna z Fulštejna	č. 15
Alžběta Boboluská z Bobolusk	č. 16
Bořitov: Kateřina Čatrvanka z Gosvic	č. 42
Brno: Jan Haugvic z Biskupic	č. 39
Anna Maria Cetrysovna z Kynšperku	č. 40
Brod Uh.: Maximilián bar. Kaunic	č. 50
Eliška z Žerotína (ztrac.)	č. 61
Buchlov: Adam z Cimburka	č. 54 a 55
Bystřice Vel.: Herbort z Fulštejna	č. 36
Byteš Vel.: Jaroslav z Lomnice a na Náměšti (ztrac.)	č. 58
Drahanovice: Jan a Anna Drahanovští ze Stvolové	č. 43
Ludmila a Mariana Kokorská z Kokor	č. 49
Holešov: Jan mladší ze Šternberka (ztrac.)	č. 62
Hranice: Anna Pavlovská z Vidpachu (ztrac.)	č. 60
Cholina: Staroveský ze Staré Vsi, Petr, Jan a Čenka	č. 48
Ivanovice: Albrecht, Petr, Jan, Albrecht (II.) a Bernart Bukůvka	
z Bukůvky	č. 1, 2, 3, 5, 6
Johanka z Myslečovic	č. 4
Křížanov: Kačenka Lhotská ze Ptení	č. 46
Litovel: Jan Borejčka z Bříšťan	č. 38
(Karel a Jiří) z Vlašimě	č. 53
Loděnice: (Hecht z Rosic?)	č. 57
Meziříčí Vel.: Zikmund Helt z Kementu	č. 37

Moletín: Žofie Štyslova z Alšic	č. 41
Moravičany: Petr z Bukůvky	č. 7
Johanka z Myslešovic (ztrac.)	č. 8
Anežka Bítovská ze Slavikovic	č. 25
Eliška ze Zástřizl	č. 26
Václav starší Bítovský ze Slavikovic	č. 27
Jan Bítovský ze Slavikovic	č. 28
Olomouc: Bernart Vlk z Konecchlumí (ztrac.)	č. 59
Plumlov: Alžběta Bořkovna z Dohalic	č. 32
Jan Heřman Oujezdecký z Morašic	č. 33
Johanka Oujezdecká z Morašic	č. 34
Prostějov: Johanka z Kravař	č. 35
Vratislav z Pernštejna	č. 51
Prusinovice: Jan a Oneš z Víckova	č. 19
Přemek z Víckova	č. 20
Arkleb z Víckova	č. 22
Záviš z Víckova a na Polehradcích	č. 24
Dorota ze Lhoty	č. 21
Sedlnice: Jan Sedlnický z Choltic	č. 17
Johanka z Limberka	č. 18
Studénky (u Šumberka): Estera Syrakovská z Pěrkova	č. 10
Šternberk: Johanka z Žerotína (ztrac.)	č. 63
Třebová Mor.: Alžběta Glauvicová	č. 44
Hanuš Kryštof Litvic	č. 45
Ladislav z Bozkovic (ztrac.)	č. 64
Třemešek: Jan z Bukůvky	č. 9
Vlasatice: Jeroným Václav hrabě z Turnu	č. 56
Vyšehoř: Anička Kobylovna z Kobyliho	č. 47
Vyškov: N. mladší Kokorský z Kokor	č. 66
Zábřeh: Jindřich Tunkl z Brnička (ztrac.?)	č. 65
Zdounky: Jan Jiří Zoubek ze Zdětína	č. 29
Joachim Zoubek ze Zdětína	č. 30
Johanka Zoubkovna ze Zdětína	č. 31

Abecední soupis Moravských vývodů.

z Alšic Žofie Štyslova	č. 41
Berka z Dubé Ladislav	č. 74
z Biskupic Jan Haugvic	č. 39
Bítovský ze Slavikovic: Anežka	č. 25
„ „ „ Václav starší	č. 27
„ „ „ Jan	č. 28
Boboluská z Bobolusk Alžběta	č. 16
Bořkovna z Dohalic Alžběta	č. 32
z Bozkovic Ladislav	č. 64
„ Albrecht Černohorský	č. 52 a 71
z Brnička Jindřich Tunkl	č. 65
Bruntálská z Vrbna Kateřina	č. 12
z Bříšťan Jan Borejčka	č. 38
Bukůvka z Bukůvky Albrecht	č. 1
„ „ Petr	č. 2 a 7
„ „ Jan	č. 3 a 9
„ „ Albrecht (II.)	č. 5
„ „ Bernart	č. 6
Cetrysova z Kynšperku Anna Marie	č. 40
z Cimburka Adam	č. 54 a 55
Čatrvanka z Gosvic Kateřina	č. 42
Drahanovský ze Stvolové Jan a Anna	č. 43
z Dubé Ladislav Berka	č. 74
z Fulštejna Herbort	č. 36
„ Kateřina Supovna	č. 15
Glauvicova Alžběta	č. 44
z Gosvic Kateřina Čatrvanka	č. 42

Haugvic z Biskupic Jan	č. 39
Helt z Kementu Zikmund	č. 37
Hodějovská z Hodějova Anna	č. 78
z Hradce Zachariáš	č. 70
z Choltic, viz Sedlnický.	
z Kementu Zikmund Helt	č. 37
Kobylka z Kobylího Anička	č. 47
Kokorský z Kokor: Ludmila a Mariana	č. 49
„ „ N. mladší	č. 66
z Konecchlumí Bernart Vlk	č. 59
z Kounic Maximilián	č. 50
z Kravař Johanka	č. 35
Kropáč z Nevědomí Jan a z Kunovic Jan Jetřich	č. 80
z Kunštátu Kateřina Zajímačka	č. 79
z Kynšperku Anna Marie Cetřysovna	č. 40
Lhotská ze Ptení Kačenka	č. 46
ze Lhoty Dorota	č. 21
z Limberka Johanka	č. 18
z Lipého Jan	č. 67
„ Johanka	č. 76
Litvic Hanuš Kryštof	č. 45
z Lobkovic Ladislav	č. 75
z Lomnice Jaroslav	č. 58
z Morašic Oujezdský Jan Heřman	č. 33
„ „ Johanka	č. 34
z Myslečovic Johanka	č. 4 a 8
z Nevědomí Jan Kropáč	č. 80
Oujezdecký, viz z Morašic.	
Pavlovská z Vidpachu Anna	č. 60
z Pernštejna Vratislav	č. 51
„ Vojtěch	č. 63
z Petřvaldu Kateřina	č. 82
z Pěrkova, viz Syrakovský.	
Prusinovský, viz z Víckova.	
Přepyská z Rychmberka Božena	č. 77
z Ptení Kačenka Lhotská	č. 46
z Rychmberka Božena Přepyská	č. 77
Sedlnický z Choltic Václav	č. 11
„ „ Zikmund	č. 13

Sedlnický z Choltic Jan mladší	č. 14
„ „ Jan	č. 17
ze Slavikovic viz Bítovský.	
Staroveský ze Staré Vsi Petr, Jan a Čenka	č. 48
ze Stvolové Drahanovský Jan a Anna	č. 43
Supovna z Fulštejna Kateřina	č. 15
Syrakovský z Pěrkova Jeroným	č. 81
„ „ Estera	č. 10
ze Šternberka Jan mladší	č. 62
Štysle z Alšic Žofie	č. 41
Tunkl z Brnička Jindřich	č. 65
z Turnu Jeroným Václav hr.	č. 56
z Valdštejna Jindřich Brtnický	č. 72
z Víckova Prusinovský Jan a Oneš	č. 19
„ „ Přemek	č. 20
„ „ Arkleb	č. 22
„ „ Záviš	č. 24
z Vidpachu Anna Pavlovská	č. 60
z Vlašimě Karel a Jiří	č. 53
Vlk z Konecchlumí Bernart	č. 59
z Vrbna Kateřina Bruntálská	č. 12
ze Zástřizl Eliška	č. 26
Zoubek ze Ždětína Jan Jiří	č. 29
„ „ „ Joachim	č. 30
Zoubkovna ze Ždětína Johanka	č. 31
z Žerotína Eliška	č. 61
„ Johanka	č. 63
„ Jan	č. 68
„ Bedřich starší	č. 73

□□□□□

Řada hrobek Zikmunda st. Sedlnického z Choltic na Neuhubli ř 1602.

Náhrobek Kateřiny Supovny z Fulštejna, manž. Albrechta Sedlnického
z Choltic † 1583.

Náhrobek Alžběty Boboluské z Bobolusk, máti Anny Podstatské
z Prusinovic † 1591.